

Osnivanje sveučilišta u Osijeku

Osijek 1973.

ZAJEDNICA VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA
O S I J E K

Osnivanje sveučilišta u Osijeku

(Materijal za raspravu)

Materijal pripremila radna
grupa u sastavu:

CEROVAC dr Marin, izv. prof.
Ekonomskog fakulteta u Osijeku

KRIVOŠIĆ inž. Marijan, izv. prof. na
Poljoprivredno-prehrambeno-tehnološkom
fakultetu u Osijeku

RODIK MIRKO, savjetnik Zavoda za
prosvjetu Osijek

I U V O D

Samoupravni socijalistički sustav u Jugoslaviji zasniva se na decentralizaciji odlučivanja o sudbinskim pitanjima društva, društvenog uređenja i načina privređivanja na niže društveno-političke zajednice i radne organizacije. Samoupravljanje kao sistem oslanja se na materijalnu bazu privrede, na podizanje društvenog i osobnog standarda stanovništva i na razvijanje moderne tehnologije i znanstvenog rada.

Taj proces sve više zahvaća i školski sistem a naročito visoko školstvo. Porast potreba privrede za visokostručnim kadrovima i sveopći interes mladih građana da postignu visokoškolsko obrazovanje, izazvali su veliki pritisak na fakultete u republičkim središtima i doveli do stvaranja velikih fakulteta. Takvi fakulteti ne mogu više zadovoljiti sve raznovrsnije potrebe pojedinih struka i njihova glomaznost ugrožava nivo kvaliteta izgrađenih stručnjaka i efikasnost fakultetskog rada. Osim toga nagli razvoj i specijalizacija naučnih disciplina u svijetu i u nas zahtjevaju sve veće grananje znanstvenih područja, sve širi krug znanstvenih radnika koji će se specijalizirati za uža znanstvena područja i sve mnogobrojnije profile školovanih stručnjaka za pojedine grane privrede i društvenih djelatnosti.

Jačanje regionalnih interesa u razvoju privrednih djelatnosti što se očituje u prelaženju općinskih granica pri integraciji pojedinih poduzeća s područja jedne općine u veća i udružena poduzeća na području jedne regije, kao integrirajuće zajednice interesa više općina, te sve veća isprepletenost zajedničkih interesa poduzeća raznih grana, potiču proces integracije privrede na širem području, što dovodi do formiranja zajedničkih interesa pojedinih mikro i makroregija. Na taj se način može zapaziti dvostrani proces koji često izgleda suprotan: decentralizacija upravljanja i odlučivanja uz istovremeno udruživanje i sporazumijevanje nižih teritorijalnih i privrednih jedinica.

Svi ti procesi izazvali su u regionalnim fakultetskim centrima SR Hrvatske diskusije da li su sazreli uvjeti da se u središtima makroregij, Rijeci, Splitu i Osijeku osnuju samostalna sveučilišta ili da se zadrži sistem udruživanja u jedinstveno Sveučilište u Zagrebu. Na regionalnim raspravama, na raznim nivoima, došlo se do zaključka da je u potpunosti sazrela situacija za osnivanje sveučilišta u središtima makroregije, pa je početkom 1973. godine osnovano Sveučilište u Rijeci, izvršene su i sve pripreme za osnivanje Sveučilišta u Splitu.

Općinska skupština Osijek osnovala je početkom 1972. godine Odbor za visoko školstvo sa zadatkom da radi na razvoju visokog školstva i naučnog rada.

Početkom 1973. godine na inicijativu Predsjedništva Općinske skupštine Osijek, Zajednica visokoškolskih ustanova u Osijeku formirala je radnu grupu sa zadatkom da pripremi elaborat o osnivanju sveučilišta u Osijeku.

II DRUŠTVENE POTREBE OSNIVANJA SVEUČILIŠTA

Društvenu opravdanost osnivanja sveučilišta u Osijeku može se dokazivati na više načina, ali je jedan od najvažnijih razloga u potrebama znanstvenog rada i obrazovanja pojedinih vrsta stručnjaka s visokoškolskom spremom te društveni planovi razvoja privrede i društvenih djelatnosti na području slavonsko-baranjske makroregije.

Privredna i društvena nezavisnost slavonsko-baranjske makroregije

Poznata je činjenica da je slavonsko-baranjska makroregija u privrednom i društvenom razvoju znatno zaostala za ostalim regijama SR Hrvatske. O ovom zaostajanju govore uporedni podaci o stanovništvu, strukturi aktivnog stanovništva prema djelatnosti, strukturi zaposlenog osoblja prema stručnoj spremi i slično.

STANOVNIŠTVO PREMA AKTIVNOSTI

Tablica 1.

Regija	S t a n o v n i š t v o							
	Ukupno		Aktivno		Osobe s osobnim primanjima		Uzdržavano	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
SR Hrvatska	4,426.221	100	2,015.918	100	336.743	100	2,043.560	100
Slavonsko-baranjska	858.136	19,4	355.698	17,6	63.075	17,1	439.363	21,5
Srednjehrvat.	2,132.620	48,2	1,092.809	54,2	160.480	43,8	879.331	43,0
Primorsko-lička	605.391	13,6	247.029	12,3	70.339	19,2	288.023	14,1
Dalmatinska	830.074	18,8	320.382	15,9	72.849	19,9	436.843	21,4

Izvor: Dokumentacija br. 134 — Zavod za statistiku SRH.

Tabela prikazuje da je odnos aktivnog stanovništva i osoba s osobnim primanjima prema ukupnom broju stanovništva u slavonsko-baranjskoj makroregiji nepovoljan.

U Slavoniji i Baranji živi 19,4% stanovništva SR Hrvatske, a ima 21,5% uzdržavanog stanovništva SR Hrvatske.

Dok je u SR Hrvatskoj 45,6% stanovništva aktivno, 8,3% su osobe s osobnim primanjima, a svega 46,1% su uzdržavane osobe, u slavonsko-baranjskoj makroregiji je 41,5% stanovništva aktivno, 7,4% su osobe s osobnim primanjima, a čak 51,1% su uzdržavane osobe.

Zaostalost u razvoju slavonsko-baranjske makroregije još je jače naglašena u strukturi aktivnog stanovništva prema djelatnosti.

AKTIVNO STANOVNIŠTVO PREMA DJELATNOSTI

Tabela 2.

Grana djelatnosti	SR Hr- vatska	Slavonsko- baranjska makrore- gija	Srednje- hrvatska makrore- gija	Primorsko lička ma- kroregija	Dalmatin- ska makro- regija
Industrija i rudarstvo	376.828	64.948	205.944	54.755	51.181
Poljoprivreda i ribarstvo	743.389	<u>154.186</u>	452.527	47.844	88.832
Šumarstvo	15.051	4.629	5.353	4.570	499
Građevinarstvo	83.931	11.251	44.130	11.944	16.606
Saobraćaj	96.287	13.107	37.473	23.167	22.540
Trgovina i ugostiteljstvo	146.090	17.098	65.992	31.181	31.819
Zanatstvo	105.938	16.489	55.513	15.970	17.966
Stambena i komunalna djelatnost	26.830	3.508	12.513	5.638	5.171
Kulturna i socijalna djelatnost	122.246	17.053	65.858	18.141	21.194
Djelatnost društvenih i državnih službi	66.213	8.640	32.607	11.166	13.800
Ostale djelatnosti	7.443	1.089	3.471	803	2.080
Izvan djelatnosti	22.918	4.618	9.740	3.283	5.277
Nepoznato	8.745	1.276	4.110	1.614	1.745
Osobe na privremenom radu u inojemstvu	194.0009	37.806	97.578	16.953	41.672
Ukupno aktivno	2,015.918	355.698	1,092.809	247.029	320.382

Izvor: Bilten br 738/72. Savezni Zavod za statistiku.

Iz ovih se podataka vidi nepovoljna struktura aktivnog stanovništva Slavonije i Baranje, jer je većina aktivnog stanovništva zaposlena u poljoprivredi. Da bi se nepovoljna distribucija aktivnog stanovništva mogla jasnije uočiti, pri kazuju se ovi podaci u relativnim odnosima:

STRUKTURA AKTIVNOG STANOVNIŠTVA PREMA DJELATNOSTI
(u postocima)

Tabela 3.

Grane djelatnosti	SR Hr, vatska	Slavonsko- baranjska makrore- gija	Srednje- hrvatska makrore- gija	Primorsko- lička ma- kroregija	Dalmatin- ska makro- regija
Industrija i rudarstvo	18,7	18,3	18,8	22,2	16,0
Poljoprivreda i ribarstvo	39,6	43,3	41,4	19,4	27,7
Šumarstvo	0,7	1,3	0,5	1,8	0,2
Građevinarstvo	4,2	3,2	4,0	4,8	5,2
Saobraćaj	4,8	3,7	3,4	9,4	7,0
Trgovina i ugostiteljstvo	7,2	4,8	6,0	12,6	9,9
Zanatstvo	5,3	4,6	5,1	6,5	5,6
Stambena i komunalna djelatnost	1,3	1,0	1,2	2,3	1,6
Kulturna i socijalna djelatnost	6,1	4,8	6,0	7,3	6,6
Djelatnost društvenih i državnih službi	3,3	2,4	3,0	4,5	4,3
Ostale djelatnosti	0,4	0,3	0,3	0,3	0,7
Izvan djelatnosti	1,1	1,3	0,9	1,3	1,7
Nepoznato	0,4	0,4	0,4	0,7	0,5
Osobe na privremenom radu i nozemstvu	9,6	10,6	9,0	6,9	13,0

Relativni odnosi daleko bolje prikazuju nepovoljnu strukturu aktivnog stanovništva Slavonije i Baranje u pojedinim granama djelatnosti. Očito je vidljivo zaostajanje u industriji, građevinarstvu, prometu, trgovini i ugostiteljstvu, zanatstvu, stambenoj i komunalnoj djelatnosti pa i u svim neprivrednim djelatnostima. Osim toga, osim Dalmacije, ova regija ima i najveći postotak aktivnog stanovništva na privremenom radu u inozemstvu.

Ovaj se problem još jasnije uočava, u koliko se prikaže s kojim dijelom učestvuju zaposleni u pojedinim granama djelatnosti u ukupnom broju zaposlenih u tim djelatnostima SR Hrvatske:

Tabela 4.

Grane djelatnosti	Na svakih 1.000 zaposlenih u toj grani djelatnosti SR Hrvatske dolazi			
	U Slavonsko- baranjskoj makrore- giji	U Srednje- hrvatskoj makro- regiji	U Primor- sko- ličkoj makro- regiji	U Dalmatin- skoj makro- regiji
Industrija i rudarstvo	172	546	145	137
Poljoprivreda i ribarstvo	207	607	64	120
Šumarstvo	308	356	304	32
Građevinarstvo	134	526	142	198
Saobraćaj	136	389	241	234
Trgovina i ugostiteljstvo	117	452	213	218
Zanatstvo	156	524	151	169
Stambena i komunalna djelatnost	131	466	210	193
Kulturna i socijalna djelatnost	140	539	149	172
Djelatnost društvenih i držav. službi	130	493	169	208
Ostale djelatnosti	146	466	108	280
Izvan djelatnosti	202	425	143	230
Nepoznato	146	470	185	199
Osobe na privremenom radu u inozemstvu	195	503	87	215
Broj stanovnika na svakih 1000 stanovnika SR Hrvatske	194	482	136	188
Broj aktivnih stanovnika na svakih 1000 aktivnih stanovnika SR Hrvatske	176	542	123	159

Ako bismo broj zaposlenih u nekoj grani djelatnosti uzeli kao mjerilo razvijenosti te grane, onda se iz podataka ove tabele može zaključiti da su u Slavoniji i Baranji jedino poljoprivreda i šumarstvo razvijeni u odnosu na SR Hrvatsku, jer je od 1.000 zaposlenih u tim granama u SR Hrvatskoj samo u Slavoniji zaposleno u poljoprivredi 207, u šumarstvu 308, a upravo su te privredne grane relativno slabo akumulativne.

Kao razvijene privredne grane u nekoj regiji možemo uzeti one u kojoj je broj zaposlenih na svakih 1000 zaposlenih u SR Hrvatskoj veći od broja aktivnih stanovnika od svakih 1000 aktivnih stanovnika SR Hrvatske.

Na temelju ovakvog zaključka uvid u tabelu pokazuje veliku nerazvijenost u kompleksnom razvoju privrede i društvenih djelatnosti Slavonije i Baranje, jer je u svim djelatnostima, osim poljoprivrede i šumarstva, taj broj manji od 176 koliko u ovoj regiji živi aktivnog stanovništva od svakih 1000 aktivnih stanovnika SR Hrvatske.

Prema tome, izrazito je u ovoj regiji slabo razvijen promet, trgovina i ugostiteljstvo, stambena i komunalna djelatnost, a to sve uvjetuje i slabiju razvijenost vanprivrednih djelatnosti. Nerazvijenost vanprivrednih djelatnosti uvjetovala je i dosadašnja centralizacija visokog školstva i kulturnih ustanova u središtu republike.

Osim toga zabrinjavajući je podatak o visokom broju aktivnih osoba slavonsko-baranjske regije na privremenom radu u inozemstvu.

Ekonomski pokazatelji Osnovne privredne komore u Osijeku iz 1971. godine daju nam podatke o relativno niskoj organskoj strukturi i akumulativnosti privrede Slavonije i Baranje.

Ukupni prihod slavonsko-baranjske privrede u toj godini iznosio je 18,815.570.000 dinara, a ukupni dohodak 4,749.847,000 dinara. Po oblastima i djelatnosti izgleda ovako:

**UKUPNI PRIHOD, DOHODAK I PROSJEČNI BROJ
ZAPOSLENIH U PRIVREDI SLAVONSKO-BARANJSKE
MAKROREGIJE U 1971. GODINI**

Tabela 5.

Privredna oblast	Ukupni prihod		Dohodak		Prosječni broj zaposlenih	
	u 000 din	%	u 000 din	%	Ukupno	%
Industrija	10,268.901	54,6	2,459.903	51,8	67.614	52,0
Poljoprivreda i ribarstvo	3,040.219	16,1	923.134	19,4	24.250	18,6
Građevinarstvo	691.165	3,7	258.945	5,5	9.077	7,0
Saobraćaj i veze	512.787	2,7	214.731	4,5	5.401	4,2
Trgovina	2,800.935	14,9	337.532	7,1	7.479	5,7
Ugostiteljstvo	231.246	1,2	80.222	1,7	2.660	2,1
Zanatstvo	631.299	3,4	179.512	3,8	5.482	4,2
Stambena djelatnost	54.953	0,3	14.994	0,3	267	0,2
Komunalna djelatnost	247.086	1,3	113.851	2,4	3.141	2,4
Ukupno privreda	18,815.570	100	4,749.847	100	130.008	100

Izvor: »Analiza poslovanja privrede Slavonije i Baranje u 1971. godini« Osnovna privredna komora Osijek, svibanj 1972.

Podaci pokazuju da je privreda Slavonije i Baranje u 1971. godini ostvarila ukupni dohodak od 4.750 milijuna dinara ili 5.535.— dinara po glavi stanovnika, što znatno zaostaje za ostalim regijama SR Hrvatske. Upoređivanjem s brojem zaposlenih vidimo da je naročito slabu akumulativnost imala oblast građevinarstva, ugostiteljstva, zanatstva a i kod industrije je ispod prosječna. Poljoprivreda u društvenom sektoru imala je u toj godini relativno dobre rezultate.

Radi bolje usporedbe u narednoj tabeli daju se još neki pokazatelji uspješnosti poslovanja slavonsko-baranjske privrede u toj godini.

NEKI OSNOVNI EKONOMSKI POKAZATELJI
SLAVONSKO-BARANJSKE PRIVREDE

Tabela 6.

Privredna oblast-grana	Tehnička opremljenost rada-oruđa za rad	Produktivnost rada	Dohodak za poslenom	Fondovi po zaposlenom	Neto mjesečni osobni dohodak po zaposlenom
1. Industrija	36.851	39.114	34.942	6.823	1.308
— Elektroenergetika	150.818	71.251	53.283	11.024	1.713
— Metalna industrija	27.259	32.944	29.714	2.518	1.254
— Elektroindustrija	9.033	45.747	45.131	14.421	1.541
— Kemijska industrija	48.778	73.074	68.217	29.222	1.652
— Industrija građevinskog materijala	34.820	47.490	43.462	15.549	1.372
— Drvena industrija	24.170	32.026	29.319	3.496	1.262
— Industrija papira	89.638	45.862	39.878	9.860	1.255
— Tekstilna industrija	25.499	37.308	34.918	9.298	1.218
— Industrija kože, gume i obuće	20.176	36.820	35.445	8.644	1.159
— Prehrambena industrija	46.399	43.088	36.534	6.509	1.365
— Grafička industrija	29.887	32.643	30.191	4.148	1.310
— Industrija duhana	32.065	33.413	26.309	3.015	1.383
— Ostala industrija	22.210	25.696	23.942	1.929	1.060
2. Poljoprivreda i ribarstvo	48.578	47.355	40.581	8.935	1.315
3. Šumarstvo	11.566	43.738	34.695	4.568	1.519
4. Građevinarstvo	15.677	31.489	29.506	4.927	1.233
5. Saobraćaj i veze	54.931	49.488	40.348	7.157	1.519
6. Trgovina	15.135	47.813	45.662	11.221	1.546
7. Ugostiteljstvo	15.639	32.748	30.057	5.346	1.196
8. Zanatstvo	14.709	34.028	31.942	6.263	1.269
9. Stambena djelatnost	6.513	100.185	56.981	11.264	1.631
10. Komunalna djelatnost	20.311	40.109	37.109	8.720	1.357
Ukupno privreda	33.648	41.172	36.421	7.300	1.335

Izvor: »Analiza poslovanja privrede Slavonije i Baranje u 1971. godini«. Osnovna privredna komora Osijek, svibanj 1972.

$$\text{Napomena a) Tehnička opremljenost} = \frac{\text{Oruđa za rad (nabavna vrijednost)}}{\text{Prosječni broj zaposlenih}}$$

$$\text{b) Produktivnost rada} = \frac{\text{Društveni proizvod}}{\text{Prosječni broj zaposlenih}}$$

Podaci pokazuju da po tehničkoj opremljenosti rada, naročito u pojedinim oblastima i industrijskim granama, ne zaostajemo mnogo za privredom razvijenih regija. Nasuprot tome osjetljivo zaostajemo po stupnju korištenja opreme, odnosno u korištenju tehničkih i tehnoloških potencijala radi povećanja produktivnosti rada.

Slabost u organizaciji rada i poslovanju u mnogome su uzrok postojećeg stanja. Njihovim prevladavanjem iskoristile bi se mnoge unutrašnje mogućnosti i uvjeti za povećanje dohotka. **Prema tome može se zaključiti da je osnovni uzrok zaostajanja prije svega u pomanjkanju kreativnih kadrova, tj. kadrova s visokim stručnim obrazovanjem.**

Podaci o stanovništvu starom 10 i više godina prema školskoj spremi najbolje ilustriraju ovu tvrdnju.

STANOVINŠTVO STARO 10 I VIŠE GODINA
PREMA ŠKOLSKOJ SPREMI

Tabela 7.

Školska sprema	SR Hrvatska	Slavonsko baranjska makro- regija	Srednje- hrvatska makrore- gija	Primorsko- lička ma- kroregija	Dalmin- ska ma- kroregija
USUPNO	3,781.944	719.487	1,843.927	524.648	693.882
Bez školske spreme	681.426	132.577	299.922	84.444	164.483
4 razreda osnovne škole	1,749.582	366.731	866.516	235.176	281.164
Osnovna škola	510.528	97.759	236.929	77.214	98.626
Škole za KV i VKV radnike	441.908	69.230	232.730	60.951	72.997
Gimnazija	93.198	12.306	50.452	12.851	17.589
Škole za srednji struč. kadar	163.450	23.853	80.483	26.761	32.353
Više škole	47.342	7.299	21.363	8.566	10.114
Fakulteti i visoke škole	74.376	7.150	46.177	8.524	12.525
Nepoznato	20.134	2.582	9.360	4.161	4.031

Izvor: »Dokumentacija« br. 134/72. Republički zavod za statistiku SRH

Prema tome na svakih 100.000 stanovnika starijih od 10 godina višu i visoku školsku spremu ima slijedeći broj stanovnika:

Tabela 8.

Regija	Od svakih 100.000 stanovnika starijih od 10 godina ima		
	visoku školsku spremu	višu školsku spremu	Ukupno visokošk. obrazov.
SR Hrvatska	125	197	322
Slavonsko-baranjska makroregija	101	99	200
Srednjejhrvatska makroregija	116	250	366
Primorsko lička makroregija	163	162	325
Dalmatinska makroregija	146	181	327

Tabela pokazuje izrazito zaostajanje slavonsko-baranjske makroregije u broju visokoobrazovnog stanovništva, što se neminovno mora odraziti i u kvalifikacionoj strukturi zaposlenih, datoj u narednoj tabeli:

KVALIFIKACIONA STRUKTURA ZAPOSLENIH U DRUŠTVENOM SEKTORU (STANJE 1. XII 1970.)

Tabela 9.

	SRJ Jugoslavija		SR Hrvatska		Slavonsko-baranjska makroregija	
	Broj zaposlenih	%	Broj zaposlenih	%	Broj zaposlenih	%
UKUPNO	3,951.258	100	947.300	100	153.001	100
Visokostručno obrazovanje	195.095	5,0	49.627	5,2	5.769	3,8
Više struč. obrazovanje	147.829	3,8	35.284	3,7	5.161	3,7
Srednje struč. obrazov.	547.377	14,2	129.907	13,7	18.878	12,3
Niže struč. obrazov.	303.960	7,9	73.421	7,8	12.234	8,0
Visoka kvalifikacija	253.797	6,6	52.567	5,6	8.687	5,7
Kvalifikacija	971.839	25,2	241.599	25,5	39.688	25,9
Polukvalifikacija	488.916	12,7	125.429	13,2	16.794	11,0
Nekvalifikacija	944.445	24,6	239.466	25,3	45.335	29,6

Izvor: Statistički godišnjak Jugoslavije 1972.

Dokumentacija br. 107/71. Republički zavod za statistiku SRH

Podaci pokazuju da Slavonija i Baranja znatno zaostaje u broju zaposlenih kadrova s visokostručnim obrazovanjem za prosjekom SFR Jugoslavije, a još više za prosjekom SR Hrvatske, jer na svakih 1000 zaposlenih u SFRJ visoku spremu ima 50, u SR Hrvatskoj 52, a u slavonsko-baranjskoj makroregiji svega 38 radnika.

Zaostajanje slavonsko-baranjske makroregije u obrazovnoj strukturi stanovništva, a posebno u kvalifikacionoj strukturi zaposlenih, posljedica je slabijeg nastavljanja visokoškolskog studija završenih učenika srednjih škola s područja ove regije, što se vidi iz tabele 10.

STUDENTI VIŠIH ŠKOLA I FAKULTETA
U 1970/71. ŠKOLSKOJ GODINI

Tabela 10.

Regija	Broj stanovnika	Broj studenata viših i visokih škola	Broj studenata na svakih 10.000 stanovnika
SR Hrvatska	4,426.221	54.028	122
Slavonsko-baranjska makroregija	858.136	8.197	95
Srednjejhrvatska makroregija	2,132.620	26.628	125
Primorsko-lička makroregija	605.391	7.619	125
Dalmatinska makroregija	830.074	11.604	139

Statistički godišnjak SFRJ 1972.

Istovremeno srednje škole polazi od svakih 10.000 stanovnika

u SR Hrvatskoj	388
u slavonsko-baranjskoj makroregiji	322
u srednjejhrvatskoj makroregiji	346
u primorsko-ličkoj makroregiji	449
u dalmatinskoj makroregiji	467

Osnovni uzrok da se omladina naše regije, nakon završene srednje škole, u vrlo malom broju uključuje na visokoškolski studij leži u dosadašnjem centraliziranom sistemu visokoškolskog obrazovanja u SR Hrvatskoj, iz čega proizlazi nerazvijena mreža visokoškolskih ustanova na području slavonsko-baranjske makroregije, što se vidi iz naredne tabele:

PREGLED VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA PO REGIJAMA 1971/72.

Tabela 11.

Regija	Broj vi- hokoškolskih usta- nova	Broj studenata				Broj redovnih studenata u visokoškolskim ustanovama na području regije na svakih 10.000 stanovnika regije
		Ukupno	%	Od toga redovni	%	
SR Hrvatska	96	61.687	100	44.589	100	100
Slavonsko-baranjska makroregija	7	4.037	6	2.825	6	33
Srednjehrvatska makroregija	60	43.285	71	32.098	73	140
Primorsko-lička makroregija	15	6.862	11	4.631	10	77
Dalmatinska regija	14	7.494	12	5.035	11	61

Izvor: Podaci Zavoda za prosvjetu Osijek, 1972.

Prema ovim podacima od 8.197 studenata s područja naše regije svega se 2.025, ili svaki četvrti, školuje u visokoškolskim ustanovama ove regije. Svi ostali studiraju u visokoškolskim centrima (Zagreb, Beograd, Rijeka, Split, Novi Sad, Sarajevo i drugdje).

Nerazvijena mreža visokoškolskih ustanova ima za razvoj regije nesa-
gledive posljedice. Navest ćemo samo neke od njih:

1. Zbog visokih troškova školovanja većini omladine iz radničkih i se-
ljačkih porodica nedostupan je studij na visokoškolskim ustanovama, zbog
čega je socijalna struktura studenata nepovoljna.

Djeca iz porodica s nižim primanjima mogu, u najboljem slučaju iza-
brati samo studij ekonomije ili poljoprivrede, odnosno nastavnika osnovnih
škola.

2. Od studenata koji završe studij u visokoškolskim centrima izvan re-
gije preko 50 %, i to onih najboljih, ne zapošljava se na području naše regi-
je. Naročito se to odnosi na konjunkturane struke.

3. Znanstveni rad visokoškolskih ustanova u drugim centrima nije ve-
zan za potrebe privrede i društvenih djelatnosti naše regije, pa završenim stu-
dentima tih ustanova treba više vremena da se uklope u rad nakon zapošlja-
vanja.

4. Visokostručnim kadrovima s područja drugih regija treba osigurati
stanove, ali i uz izvršenje tih uvjeta nerado dolaze na područje Slavonije i
Baranje koje baš zbog svoje privredne zaostalosti nije privlačno.

Ako izuzmemo srednjehrvatsku makroregiju ili bolje rečeno Zagreb,
kao centar te regije, u kojoj je mreža visokoškolskih ustanova zbog dosadaš-
nje centraliziranog sistema visokoškolskog obrazovanja SR Hrvatske vrlo
razvijena, posljednjih se godina brzo razvija takova mreža u Rijeci i Splitu.

Dok u našoj regiji imamo tri ustanove ekonomskog, dvije poljoprivrednog i jednu nastavničkog smjera, uz početke studija strojarstva (Slavonski Brod), u Rijeci je osnovano sveučilište s četiri fakulteta (Ekonomski, Strojarski, Medicinski i Industrijska pedagogija), Odjelom Građevinskog fakulteta, a ima i 7 viših škola pedagoškog, ekonomskog, strojarskog i pomorskog smjera.

U Splitu su također izvršene sve pripreme za osnivanje sveučilišta s fakultetima Elektrotehničkim, Pravnim i Kemijsko-tehnološkim i Filozofskim u Zadru, Odjelima Građevinskog i Ekonomskog fakulteta, a ima i 7 viših škola pedagoškog, turističkog i pomorskog smjera.

Prema tome mogućnost izbora studija je u tim regijama daleko veća, a omogućen je studij omladine iz obitelji s nižim primanjima i osposobljavanje najvećeg dijela visokostručnih kadrova za potrebe svoje privrede i društvenih djelatnosti.

Sagledavši da je daljnji razvoj mreže visokoškolskih ustanova i čvršće povezivanje nastavnog i znanstvenog rada gotovo nemoguće bez jednog integriranog samoupravnog sistema na nivou makroregije, vezano za privredu regije, pristupilo se osnivanju samostalnih sveučilišta u regionalnim centrima.

Iz izloženog materijala vidljivo je slijedeće:

Ako želimo da se slavonsko-baranjska regija istragne iz privredne i društvene zaostalosti, mora ubrzano razvijati mrežu visokoškolskih ustanova.

U tom cilju postojeće visokoškolske ustanove trebaju se integrirati u sveučilište zbog koordinacije znanstvenog i nastavnog rada i permanentnog rada na daljnjem proširivanju i usavršavanju mreže visokoškolskih ustanova na području Slavonije i Baranje, čvrsto vezane za privredu ove regije i njezne potrebe.

III POSTOJEĆE VISOKOŠKOLSKE I ZNANSTVENE USTANOVE U MAKROREGIJI

a) Fakultetski studiji

1. Ekonomski fakultet Osijek

Fakultet je osnovao bivši Narodni odbor kotara Osijek 31. V 1961., a nastava je započela 1. XI 1961. godine. Fakultet je osnovan sa svrhom da zadovolji potrebe privrede slavonsko-baranjske regije za visokokvalificiranim stručnjacima ekonomske struke. Naime, ispitivanja kojima je bila svrha utvrđivanje potrebnog broja ekonomskih stručnjaka s višom i visokom spremom, a koja su prethodila pripremama u vezi s početkom rada Ekonomskog fakulteta, utvrdila su da je u momentu prije donošenja odluke u oblasti industrije i građevinarstva na području kotara Osijek, nedostajalo 450 ekonomskih stručnjaka, a u ostalim privrednim granama i izvanprivrednim djelatnostima 300 stručnjaka s višom i visokom ekonomskom spremom. Treba svakako naglasiti da za osnivanje takve ustanove nije bilo zainteresirano samo područje bivšeg kotara Osijek nego i područje bivših kotareva: Vinkovci, Našice, Slavonska Požega, Slavonski Brod, Virovitica i neka druga područja.

Odbor za izvršenje pripremnih radnji u vezi s početkom rada Ekonomskog fakulteta u Osijeku riješio je problem školskog prostora, financijskih sredstava i utvrdio koncepciju usmjerenosti Ekonomskog fakulteta u Osijeku. Osim toga, na temelju djelovanja Više ekonomske škole u Osijeku, predviđene su i osobe koje bi u svojstvu nastavnika mogle predstavljati kadrovsku okosnicu budućeg fakulteta.

Na prijedlog istog odbora Narodni odbor kotara Osijek dodijelio je Ekonomskom fakultetu u Osijeku već prilikom osnivanja zgradu Više ekonomske škole, čija je djelatnost osnivanjem fakulteta svedena na pružanje mogućnosti ranije upisanim studentima da završe studij. Naime, u uvjetima postojanja Ekonomskog fakulteta s organiziranom dvostepenom nastavom interes za upis na Višu ekonomsku školu u potpunosti je nestao. Dodijeljena zgrada s četiri predavaonice ukupnog kapaciteta, odnosno 280 studenata u jednoj smjeni, čitaonicom, dvoranom za strane jezike, kabinetom za tehnologiju, 9 nastavnčkih kabineta i s ostalim potrebnim prostorijama nije mogla podmiriti planirane potrebe za predavaoničkim i ostalim prostorom. Stoga je Ekonomski fakultet već u prvoj godini svog djelovanja prišao rješavanju problema školskog prostora. U dvorištu dodijeljene zgrade, čija je površina bila oko 2100 m², započela je izgradnja novog predavaoničkog i kabinetskog prostora. Uz ukupna sredstva od 122 mlna dinara 1962. godine završena je izgradnja tri predavaonice kapaciteta 340, 240 i 200 mjesta, 8 nastavnčkih kabineta i potrebnih pomoćnih prostorija u ukupnoj površini od cca 11000 m². Na ovaj način riješen je problem prostora.

Ekonomski fakultet u Osijeku u osnovi je orijentiran na proučavanje ekonomike privrednih organizacija. Nastava je podijeljena na dva stupnja. U prve dvije godine studija nastava je zajednička za sve studente. Ovaj studij trebao bi omogućiti studentima uspješno uključivanje u komercijalnu i računovodstvenu službu u privrednim organizacijama. U nastavi drugog stupnja postoji usmjeravanje na industriju, odnosno na poljoprivredu. Ova nastava treba omogućiti studentima da nakon završetka studija mogu ulaziti u kompletnu analitičku problematiku rada u privrednim organizacijama, posebno u oblasti industrije i poljoprivrede. U skladu s takvom organizacijom utvrđen je nastavni plan i program za pojedine predmete. Prema prijedlogu novog nastavnog plana, koji stupa na snagu početkom nastavne godine 1973/74., Fakultet će imati dva smjera: Ekonomika poduzeća i Organizacija poduzeća. Naime, na Fakultetu se organizira studij poduzeća iz oblasti industrije i poljoprivrede, ali bez podjele na smjer industrija i smjer poljoprivreda. Početkom nastavne godine 1973/74. Fakultet je uveo i treći stupanj studija za sada postdiplomski studij iz područja Marketinga.

Broj upisanih studenata prema godinama pokazuje slijedeća tabela:

Školska godina	Redovni	Izvanredni	Ukupno
1961/62.	171	894	1.065
1962/63.	268	608	876
1963/64.	316	461	777
1964/65.	362	559	921
1965/66.	569	534	1.103
1966/67.	778	507	1.285
1967/68.	839	362	1.201
1968/69.	869	388	1.257
1969/70.	1.126	580	1.706
1970/71.	1.263	672	1.935
1971/72.	1.423	621	2.044
1972/73.	1.520	497	2.017

Najveći broj upisanih studenata otpada na prvu godinu studija. U posljednjih pet godina prosječno je upisano na prvu godinu studija cca 800 studenata. Broj studenata koji su diplomirali od osnutka do danas prikazuje se tabelom:

BROJ DIPLOMIRANIH STUDENATA OD OSNUTKA DO DANAS PO GODINAMA KADA SU DIPLOMIRALI

Broj diplomiranih studenata

Godina kada su diplomirali	Redovni studenti	Izvanredni studenti	Ukupno
1963.	4	31	35
1964.	21	27	48
1965.	36	34	70
1966.	35	29	46
1967.	61	40	101
1968.	51	34	85
1969.	81	26	107
1970.	75	45	120
1971.	77	61	138
1972.	87	61	148
1973.	18	13	31
UKUPNO	546	401	947

Od svog osnutka Fakultet je stalno organizirao posebnu nastavu za izvanredne studente na samom Fakultetu (predavanja, seminari i vježbe, odnosno savjetovanja), a isto tako i u posebnim centrima za izvanredni studij (Slavonska Požega, Slavonski Brod, Šid, Banja Luka, Tuzla i Varaždin).

Od 1964. do 1973. godine na Fakultetu je postiglo doktorat znanosti 8 kandidata.

Strukturu nastavnog kadra u nastavnoj godini 1972/73. prikazuje slijedeća tabela:

Zvanje	Stalni	Honorarni	Ukupno
Redovni profesor	4	2	6
Izvanredni profesor	8	1	9
Viši predavač	7	2	9
Docent	2	2	3
Predavač	5	2	7
Asistent	6	2	8
UKUPNO	32	11	42

Na Fakultetu je u nastavnoj godini 1972/73. radilo 15 doktora znanosti (10 u stalnom, a 5 u dopunskom radnom odnosu) i 4 magistra znanosti (svi u stalnom radnom odnosu).

Nastavnici su objavili veći broj udžbenika i skripata. Neki su nastavnici dobili Nagradu grada Osijeka za znanstvena ostvarenja s područja društvenih nauka. Treba naglasiti da je samo u izdanju »Biblioteke Ekonomskog fakulteta u Osijeku« odštampano 19 knjiga, u stvari udžbenika za pojedine nastavne discipline. Veći broj nastavnika je boravio na studijskim putovanjima u Švicarskoj, Zapadnoj Njemačkoj, Francuskoj, Belgiji, SSSR-u Poljskoj te drugim evropskim zemljama. Nastavnici Fakulteta sudjeluju na svim znanstvenim skupovima iz područja ekonomskih nauka u zemlji.

Polazeći od težnje da studentima, nastavnicima i svim zainteresiranim omogući što svestraniji razvitak i da postane s vremenom centar za njegovanje i unapređivanje ekonomske znanosti, Fakultet je odmah nakon osnivanja pristupio formiranju stručne biblioteke. Nakon 10 godina postojanja fakultetska biblioteka raspolaže s više od 15.000 knjiga, te oko 250 domaćih i 300 stranih časopisa.

Već od samog osnivanja Fakulteta, suradnja s privredom i ostalim organizacijama veoma je plodna. Prilikom osnivanja i proširenja Ekonomskog fakulteta mnoge su privredne organizacije s područja grada Osijeka i Slavonije dale veoma značajne materijalne doprinose, što je omogućilo izgradnju relativno suvremenih i funkcionalnih građevinskih kapaciteta u dvorištu postojeće zgrade na Gajevom trgu. Ta je suradnja prerasla u kontinuiranu povezanost, koja se očituje u više pravaca (osobni kontakti profesora Fakulteta preko obostrane izmjene predavača, kontakt studenata s privrednim organizacijama, praktični rad studenata u privrednim organizacijama itd.).

U sklopu Ekonomskog fakulteta radi terminal Sveučilišnog računskog centra iz Zagreba (SRCE), što ima veliko značenje za efikasnost znanstveno-nastavnog rada.

U okviru Fakulteta osnovan je 1972. godine Ekonomski institut sa zadatkom unapređivanja znanstvenog rada i povezivanja znanstveno-nastavne djelatnosti s privrednim organizacijama.

Phon. f. 32 stalni i 11 honor.
Polj. 38 35

2. Poljoprivredno-prehrambeno-tehnološki fakultet Osijek

Ovaj Fakultet je osnovan 1960. godine kao Visoka poljoprivredna škola. S nastavom je započeo u X mjesecu iste godine. Škola je bila u rangu fakulteta s trajanjem nastave od tri godine (6 semestara). Nastava se dijelila u dva smjera; ratarski i stočarski. Nakon osam godina rada škole uvidjelo se da se nastava ne može savladati u tri godine, a naročito uvjeti prijelaza iz jedne godine u drugu, tako da je 1969. trajanje nastave produženo na 4 godine 8 semestara).

Na zahtjev privrednih organizacija, preko Osnovne privredne komore, osnovan je 1970. godine i treći smjer: prehrambeno-tehnološki. Iste godine je i promijenjen status i naziv škole u Poljoprivredno-prehrambeno-tehnološki fakultet. Od osnutka škola je bila u sastavu Sveučilišta u Zagrebu.

Zadaci škole

- a) Obrazovanje stručnog i naučnog kadra
 - za poljoprivredu: u II stupnju obrazovanja diplomiranih inženjera poljoprivrede za stočarstvo;
 - za prehrambenu industriju u II stupnju studija obrazovanja diplomiranih inženjera prehrambene tehnologije;
 - u III stupnju predviđeno je obrazovanje specijalista i magistara;
 - osim ovoga predviđeno je stručno usavršavanje kadrova koji rade u poljoprivredi.
- b) Organiziranje, obavljanje i unapređivanje znanstveno istraživačkog rada na području ratarske i stočarske proizvodnje.
- c) Unapređenje poljoprivredne proizvodnje u suradnji s privrednim organizacijama.

Organizacija znanstveno-istraživačkog rada i unapređivanja proizvodnje

Znanstveno-istraživački rad je organiziran na fakultetu unutar četiri katedre i dva zavoda.

Katedre su: Opća, Ratarska, Stočarska te Organizacije i ekonomike poljoprivrede.

Zavodi su: Zavod za agrokemiju i Zavod za zaštitu bilja, poljoprivrednih proizvoda i preradevina. Zavodi djeluju kao samostalne radne zajednice.

Osim ovih zavoda nastavnici fakulteta rade i u zavodima u sastavu Poljoprivrednog instituta u Osijeku. To posebno vrijedi za Zavod za stočarstvo.

U proteklih 12 godina rada Fakulteta, nastavnici i asistenti objavili su preko 300 naučnih radova u stručnim časopisima.

Visoka poljoprivredna škola započela je rad u objektima za traktoriste uz koju je dograđen samo laboratorij za pedologiju i ishranu bilja. Ovo su vrlo skućene prostorije, pa je zajedno s Poljoprivrednim institutom razrađena investiciono-tehnička dokumentacija za izgradnju novog fakulteta i instituta. S obzirom na pomanjkanje finansijskih sredstava, do sada nije započela izgradnja.

Nastava na ovom fakultetu je od početka imala izvjestan specifičan značaj, jer je obuhvaćala ona područja poljoprivrede koja su interesantna za rajon Slavonije i Baranje, a to su ratarstvo i stočarstvo. Unutar ova dva smjera izučavane su proizvodnje koje su zastupljene u ovom rajonu.

Posebna specifičnost studija predstavlja proizvodna praksa, koja se izvodila na pojedinim predmetima i predstavlja sastavni dio nastave dotičnog predmeta. Ovakav način organiziranja nastave je bio moguć, jer se Fakultet nalazi u centru krupne poljoprivredne proizvodnje i gotovo svi nastavnici, na neki način, surađuju s poljoprivrednim kombinatima.

UPIS STUDENATA PO GODINAMA

	Redovni studenti I godine			Ostale godine	Vanredni studenti	Svega
	ratar.	stočar.	prehramb.			
1960/61.	49	39	—	—	146	234
1961/62.	48	24	—	62	144	278
1962/63.	52	30	—	100	110	292
1963/64.	35	20	—	81	47	183
1964/65.	18	9	—	67	35	129
1965/66.	44	34	—	82	57	217
1966/67.	68	71	—	82	48	269
1967/68.	103	90	—	142	43	378
1968/69.	107	86	—	183	58	434
1969/70.	95	69	—	214	28	406
1970/71.	85	48	54	222	46	455
1971/72.	99	48	99	188	—	434
1972/73.	64	47	107	266	—	484

PRIKAZ DIPLOMIRANIH STUDENATA

Školska godina	Redovni		Izvanredni		Ukupno
	ratarari	stočari	ratarari	stočari	
1962/63.	—	1	—	—	1
1963/64.	21	7	5	—	33
1964/65.	18	9	3	7	37
1965/66.	29	15	8	2	54
1966/67.	21	17	8	2	48
1967/68.	16	9	3	4	32
1968/69.	19	20	4	2	45
1969/70.	36	11	5	2	54
1970/71.	32	23	6	1	62
1971/72.	38	33	4	5	80
1972/73. do 27. IV 1973.	20	12	4	—	36
UKUPNO	250	157	50	25	482

Struktura nastavnog kadra u nastavnoj 1972/73. godini je slijedeća:

Zvanje	Stalni	Honorarni	Ukupno
Redovni profesor	1	2	3
Izvanredni profesor	10	13	23
Viši predavač	5	3	8
Docent	7	—	7
Predavač	—	7	7
Asistent	15	10	25
UKUPNO	38	35	73

Na Fakultetu je u 1972/73. šk. godini radilo 22 doktora znanosti (8 u stalnom radnom odnosu).

Od vanjskih suradnika najviše je iz Poljoprivrednog instituta, a ostali su iz srodnih fakulteta u drugim gradovima ili su poznati stručnjaci iz privrednih radnih organizacija.

3. Pravni fakultet u Osijeku

Radi lakšeg svladavanja početnih teškoća oko početka rada, ovaj Fakultet je osnovan kao samostalna organizacija udruženog rada proširenjem djelatnosti Ekonomskog fakulteta na studij prava u lipnju 1973. godine. Tendencija je da se potpuno osamostali čim se ostvare kadrovski i materijalni uvjeti za njegovo osamostaljivanje.

U 1973/74. školskoj godini upisuje 200 redovnih studenata prve godine.

Raspisani su natječaji za nastavni kadar. U 1973/74. školskoj godini predavat će 12 nastavnika Pravnog fakulteta iz Zagreba i 5 nastavnika Ekonomskog fakulteta u Osijeku, od kojih je 16 doktora nauka.

Stalni nastavnici koji se jave na natječaj u početku će asistirati, dok ne steknu potrebne uvjete da preuzmu pojedine katedre.

4. Fakultet strojarstva i brodogradnje Zagreb Centar Slavonski Brod

Od 1961. godine postojala je u Slavonskom Brodu Visoka tehnička škola koja je zapravo bila prvi stupanj fakulteta. 1969. godine ta se škola integrirala sa Strojarsko-brodograđevnim fakultetom iz Zagreba, i to samo za prve dvije godine studija. Broj redovnih i izvanrednih studenata u 1972/73. školskoj godini vidi se iz slijedećeg pregleda:

Godina studija	Broj studenata			Napomena
	Redovni	Izvanredni	Ukupno	
I	60	61	121	
II	34	47	81	
UKUPNO	94	108	202	

Nakon završene dvije godine studenti nastavljaju studij treće godine na matičnom fakultetu u Zagrebu.

Studij je organiziran u prostorijama Radničkog sveučilišta »Đuro Salaj«, koje ne odgovaraju potrebama.

Nastavu izvode profesori s matičnog fakulteta u Zagrebu, a učestvuje i sedam stručnjaka poduzeća »Đuro Salaj« od kojih je jedan magistar.

b) Više škole

1. Pedagoška akademija Osijek

Pedagošku akademiju u Osijeku osnovao je Narodni odbor kotara Osijek 1960. godine sa zadatkom da obrazuje nastavne kadrove predmetne i razredne nastave u osnovnim školama za potrebe većeg dijela slavonsko-baranjske makroregije.

Redovna nastava počela je 1. listopada 1961. godine. Nastava se provodi u 9 studijskih grupa od kojih je pet dvopredmetnih.

BROJ UPISANIH STUDENATA U POJEDINIM GODINAMA OD OSNUTKA DO DANAS POKAZUJE TABELA:

Školska godina	Redovni studenti	Izvanredni studenti	Ukupno
1961/62.	106	188	294
1962/63.	263	268	531
1963/64.	325	196	521
1964/65.	306	189	495
1965/66.	372	207	579
1966/67.	484	216	700
1967/68.	589	268	857
1968/69.	459	246	705
1969/70.	408	199	607
1970/71.	381	196	577
1971/72.	368	198	566
1972/73.	393	222	615

BROJ DIPLOMIRANIH STUDENATA OD OSNUTKA DO DANAS PO
GODINAMA KADA SU DIPLOMIRALI

Godina kada su diplomirali	Broj diplomiranih studenata		
	Redovni	Izvanredni	Ukupno
1963.	5	16	21
1964.	15	22	37
1965.	37	37	74
1966.	52	34	86
1967.	64	52	116
1968.	119	58	177
1969.	166	74	240
1970.	203	110	313
1971.	200	140	340
1972.	157	128	285
do 5. IV 1973.	31	28	59
UKUPNO:	1.049	699	1.748

Iz tabele se vidi da je od osnutka do početka 1973. godine na Pedagoškoj akademiji diplomiralo 1.748 studenata od čega 1.049 redovnih i 699 izvanrednih. Time su gotovo u potpunosti zadovoljene potrebe osnovnih škola na području regije za kvalificiranim nastavnim kadrom.

Od 1971. godine otvorena je katedra za studij predškolskog odgoja za potrebe predškolskih ustanova čiji broj naglo raste.

Na Pedagoškoj akademiji radi 35 nastavnika u stalnom radnom odnosu i 8 vanjskih suradnika. Od stalnih nastavnika jedan je doktor nauka, 6 magi, stara, a 1 se nalazi pri kraju postdiplomskog studija, tako da će ova ustanova u vrlo kratkom vremenu steći kadrovske uslove za prerastanje u znanstveno-nastavnu ustanovu.

U svom radu Pedagoška akademija u Osijeku imala je zapažene rezultate. Tako je novi nastavni program pedagoških akademija u SR Hrvatskoj većim dijelom izrađen na temelju pozitivnih iskustava Pedagoške akademije u Osijeku.

Nastavnici PA objavili su 15 udžbenika, skripata i priručnika i veliki broj priloga u stručnim pedagoškim časopisima.

2. Viša poljoprivredna škola Vinkovci

Viša poljoprivredna škola Vinkovci osnovana je u školskoj godini 1960/61. rješenjem Kotarske poljoprivredno-šumarske komore i tadašnjeg NOK Vinkovci. Škola je počela radom oktobra mjeseca iste godine.

Te godine, 24. rujna, Sekretarijat Savjeta za prosvjetu NRH donio je rješenje kojim odobrava početak rada ove škole.

Pravo osnivača s NOK Osijek prenosi se 1962. godine na NO općine Vinkovci sa suosnivačkim NO općine Vukovar i Županja.

Djelatnost Više poljoprivredne škole je odgoj i obrazovanje poljoprivrednih stručnjaka putem redovnog i izvanrednog studija, vodeći pri tom računa o potrebama za određena radna mjesta u poljoprivrednoj proizvodnji. U okviru posebne nastave škola organizira za svršene studente i druge osobe koji ispunjavaju odgovarajuće uvjete stalne i povremene tečajeve, kao i druge oblike nastave za upotpunjavanje stručnosti i upoznavanja s novim metodama rada i problemima struke. Nadalje, škola organizira stručno-istraživački rad u oblasti poljoprivredne proizvodnje.

Škola radi samostalno na temelju odobrenih nastavnih planova i programa i Zakona o visokoškolskom obrazovanju.

Na temelju iznesenog vidi se da je škola u samom početku svog rada vodila računa o specifičnostima pojedinih proizvodnih grana unutar poljoprivrede i težila da u tom smislu, kroz nastavne planove i programe obrazuje odgovarajuće kadrove.

U početku rada na školi djeluju dva smjera: ratarski i stočarski. Nastavni planovi i programi utvrđeni su odgovarajućim zakoniškim propisima.

Školske godine 1964/65. otvara se treći smjer i to poljoprivredno-strojarski, koji je obrazovao potrebne kadrove za rad s mehanizacijom. Ovaj smjer je škola otvorila prvenstveno na sugestiju poljoprivrednih organizacija koje su osjetile potrebu za takvim profilom kadrova.

Školske godine 1968/69. dolazi do smanjenja obima djelatnosti i to prvenstveno radi financijskih poteškoća.

Na školi su odlukom Vijeća privremeno prestali s radom poljoprivredno-strojarski i ratarski smjer. Umjesto navedenih smjerova formira se ratarsko-strojarski smjer čiji nastavni planovi i programi omogućuju obrazovanje jednog novog profila ratara koji, uz odgovarajuće ratarske predmete-kolegije, dobiva u toku studija bogato saznanje vezano za problematiku mehanizacije poljoprivredne proizvodnje.

Stočarski smjer je bez promjena nastavio radom.

1971. godine, i dalje, vode se diskusije i radi se na formiranju novih smjerova prilagođenih potrebama poljoprivrede i prehrambene industrije. Predlaže se otvaranje smjera poljoprivredne tehnike koji bi kroz svoje planove i programe omogućio obrazovanje kadrova sa širim tehničkim znanjem potrebnim, kako za rad s mehanizacijom u poljoprivredi, tako i za rad s odgovarajućom opremom u prehrambenoj industriji.

Drugi smjer je vezan za agrarno ekonomsku oblast. On treba da omogućí školovanje takvih kadrova koji bi svoje mjesto našli u odgovarajućim službama poljoprivrednih kombinata, kooperacije itd.

Broj upisanih studenata od početka rada škole do danas vidljiv je iz slijedeće tabele:

Skol. godina	S m j e r o v i				Uku- pno
	Ratarski	Stočarski	Strojarski	Rat. strojar	
1960/61.	14	14	—	—	28
1961/62.	81	31	—	—	112
1962/63.	135	59	—	—	194
1963/64.	155	43	—	—	198
1964/65.	40	21	22	—	83
1965/66.	38	28	22	—	88
1966/67.	54	32	45	—	131
1967/68.	46	27	58	—	131
1968/69.	—	31	—	125	156
1969/70.	—	15	—	73	88
1970/71.	—	11	—	88	99
1971/72.	—	17	—	96	113
1972/73.	—	25	—	103	128

Iz tabele je vidljivo da je interes za studij zadovoljavajući, s napomenom da je interes polaznika za stočarski smjer najmanji iz već poznatih razloga.

Škola od samog početka upisuje i izvanredne studente kojima kroz skraćeni fond sati omogućuje uvid u materijale potrebne za polaganje ispita, a vježbe za te studente održava u punom fondu sati s odgovarajućim programima. Izvanredan studij se pohađa u Vinkovcima i u nekim drugim centrima izvan Vinkovaca.

Broj diplomiranih studenata je od početka školovanja bio kako slijedi:

Godina kada su diplomirali	Broj diplomiranih studenata			Napomena
	Redovnih	Izvanrednih	Ukupno	
1963.	28	10	38	I. generacija dipl.
1964.	32	6	38	
1965.	51	5	56	
1966.	82	1	83	
1967.	55	3	58	
1968.	99	5	104	
1969.	71	5	76	
1970.	60	4	64	
1971.	58	17	75	
1972.	30	20	50	
UKUPNO:	566	76	642	

Škola posjeduje odgovarajuće laboratorije, kabinete, radionicu i ekonomiju (u sastavu PŠC-a) za izvođenje vježbi.

Škola, unatoč svojih skromnih financijskih sredstava, pomaže izradu skripata i ostalih pisanih materijala potrebnih za studije.

PREGLED NASTAVNOG OSOBLJA 1972/73. ŠKOLSKE GODINE

	U stalnom radnom odnosu na školi (fakultetu)	Vanjski suradnici		
		Sa fakulteta ili viših škola u mjestu	Sa fakulteta ili viših škola van mjesta	Iz naučnih ustanova, zavoda ili privrede u mjestu
Profesori više škole	10	—	2	3
Predavači više škole	1	—	—	—
Voditelji vježbi	1	—	—	1

Nastavnički kadar škole se, osim nastavnog rada, bavi i istraživačkom djelatnošću samostalno ili u zajednici s drugim institucijama.

Dva su nastavnika magistri nauka, a 6 su kandidati za magistre nauka.

3. Viša ekonomska škola Vukovar

Viša ekonomska škola Vukovar osnovana je svibnja 1961. godine i započela je radom 1961/62. škl. godine.

Osnovana je sa zadatkom:

— da sprema stručnjake za samostalno organiziranje i vođenje složenih ekonomskih poslova u privredi i društvenim službama,

— da u suradnji s privrednim organizacijama i društvenim službama organizira i sprovodi stručno usavršavanje postojećih ekonomskih kadrova.

Škola je osnovana jer se u općini Vukovar, koja ima jasno izraženu industrijsku strukturu, osjeća potreba za ekonomskim kadrovima.

Neke analize o stručnim kadrovima u općini pokazuju izrazitu deficitarnost kadrova s višim i visokim školskim obrazovanjem, no te analize ne daju informacije o pojedinim strukama.

Lipnja 1969. godine, Vijeće nastavnika je anketiralo radne organizacije u općini Vukovar i utvrdilo, da prema aktima o sistematizaciji radnih mjesta, nedostaje preko 120 ekonomista s višom školskom spremom i 80 diplomiranih ekonomista.

Relativno najviše se traži ekonomiste u financijsko-knjigovodstvenoj operativi i u komercijalnoj službi.

Broj redovnih studenata je u stalnom porastu, tako da već unazad 3 školske godine škola upisuje 80 do 100 redovnih studenata u prvu godinu, što je maksimalno za jedan turnus nastave.

Broj izvanrednih studenata je također u stalnom porastu, a naročito posljednje 3 školske godine, kada je škola započela organiziranjem posebnih oblika nastave za invanredne studente.

PREGLED BROJA REDOVNIH I IZVANREDNIH STUDENATA PREMA GODINI STUDIJA

	Redovni		Izvanredni		Ukupno	
	I god.	II god.	I god.	II god.	I god.	II god.
1970/71.	84	58	214	80	298	138
1971/72.	94	42	476	144	570	156
1972/73.	72	42	301	181	373	223

Broj diplomiranih studenata od osnutka do danas po godinama kada su diplomirali bio je slijedeći:

Godina kada su diplomirali	Broj diplomiranih			Napomena
	Redovni studenti	Izvanredni studenti	Ukupno	
1963.	4	11	15	
1964.	4	14	18	
1965.	3	10	13	
1966.	9	11	20	
1967.	16	9	25	
1968.	10	12	22	
1969.	2	14	16	
1970.	10	16	26	
1971.	29	24	53	
1972.	22	27	49	
1973.	5	17	22	Do 14. VI 1973.

Čini nam se, iako o tome nemamo evidencije, da relativno veliki broj redovnih studenata nastavlja školovanje na drugom stupnju studija, naročito oni uspješniji studenti koji su s područja grada Vukovara, uglavnom kao izvanredni studenti. Drugi stupanj studija studenti upisuju u Osijeku i Subotici.

Diplomirani studenti se najčešće zapošljavaju na radnim mjestima samostalnih referenata.

Od nastavnika, pet je u stalnom radnom odnosu. Tri nastavnika su na postdiplomskom studiju, od čega su dva apsolvanta.

U dopunskom radnom odnosu je 10 nastavnika koji izvode nastavu za redovne studente. Stalni nastavnici drže preko 50% ukupnog broja nastavnih sati.

Nastavnici - vanjski suradnici su uglavnom iz privredne prakse (privredno pravo, komercijalno poslovanje, poznavanje robe s osnovima tehnologije).

Za nastavu nekih predmeta u izvanrednom studiju angažirani su istaknuti stručnjaci iz prakse i to: za organizaciju automatske obrade podataka i za poslovanje banaka. Jedan od njih je magistar.

Škola je osnovana kao opća ekonomska viša škola, a kasnije je organizirana kao škola s financijsko-knjigovodstvenim i poljoprivrednim smjerom.

Posebno je veliki interes kod studenata za financijsko-knjigovodstveni smjer, dok za poljoprivredni smjer studenata gotovo i nema. Redovni studenti upisuju opći ekonomski smjer, jer im to omogućava nastavljanje studija na drugom stupnju uz najmanje diferencije.

Škola je član Zajednice viših ekonomskih škola SR Hrvatske i potpisnik odgovarajućeg »Sporazuma« o djelovanju, a nastavni programi su plod dugogodišnje koordinacije škola iz te Zajednice.

4. Viša komercijalna škola Slavonski Brod

Viša komercijalna škola u Slavonskom Brodu nastala je transformacijom Pedagoške akademije koja djeluje od 1961. godine, a kao rezultat potrebe za kadrovima tog profila u radnim organizacijama Slavonskog Broda i susjednih općina. Odluke o osnivanju ove škole donijele su skupštine općina Slavonski Brod, Slavonska Požega, Novska, Nova Gradiška, Županja, Vinkovci i Đakovo.

Budući je Skupština Republičke zajednice za financiranje usmjerenog obrazovanja usvojila odluke skupštine općina i preuzela školu na financiranje, to je Republički sekretarijat za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SR Hrvatske izdao Rješenje o ispunjavanju uvjeta za početak rada škole. Škola je počela radom u 1972/73. šk. godini. U prvu godinu upisano je 158 studenata, od toga 127 redovnih.

Pri osnivanju škole presudni su bili neki faktori:

- U Slavonskom Brodu je postojala tradicija više škole, te zgrada, oprema i dio kadra,
- Privreda i društvene službe su izrazile potrebu postojanja ove škole,
- Postoji veliki broj svršenih učenika srednjih škola, kojima je trebalo omogućiti da studiraju, a koji nemaju mogućnosti studirati u drugim centrima.

Imajući ovo u vidu od samog početka rada rukovodstvo društveno-političkih organizacija grada, kao i rukovodioci škole, nastojali su da uz to što škola ima završni karakter, omogući nastavak studija na drugom stupnju. U tom smislu postignut je načelan sporazum s Ekonomskim fakultetom u Osijeku, a vode se razgovori i s Visokom školom za vanjsku trgovinu u Zagrebu. Smatramo da ćemo na taj način osigurati dužu perspektivu školi i dati šire i veće mogućnosti omladini koja se u školu upisuje.

Radi toga škola je prihvatila velik dio nastavnog plana i programa Ekonomskog fakulteta i Visoke škole za vanjsku trgovinu.

Nastavni kadar je jednim dijelom regrutiran iz Pedagoške akademije, a za stručne predmete su angažirani profesori Ekonomskog fakulteta iz Osijeka. Smatramo da će asistenti koji rade s tim profesorima, uz završetak postdiplomskog studija, moći zamjeniti te profesore. Kada se škola kadrovski konsolidira imala bi 13 profesora u stalnom radnom odnosu, te ostalo administrativno i pomoćno osoblje. Od toga je već sada 6 nastavnika sa završenim trećim stupnjem.

Napominjemo da se u Višoj komercijalnoj školi u Sl. Brodu mogu i trebaju organizirati (ako za to postoji potreba privrede ovog kraja) odjeljenja izvanrednog studija II stupnja Ekonomskog fakulteta iz Osijeka, jer za to postoje svi potrebni uvjeti.

Osim nabrojanih viših škola, u Osijeku djeluje i nekoliko studijskih centara za izvanredni studij čije su matične ustanove izvan područja regije. To su slijedeće škole:

Viša tehnička građevinska škola Zagreb - studijski centar Osijek

Ova škola bila je organizirana 1967/68. godine kao izvanredni studij pri Tehničkoj školi »Ruđer Bošković« u Osijeku, a od 1968/69. djeluje pri Građevinskom školskom centru u Osijeku. Od osnivanja do 1970/71. školske godine

upisivalo se svake godine 50 studenata. Od 1971/72. školske godine djeluje kao centar za redovni studij pa se mogu osim zaposlenih upisivati i redovni studenti po završenoj odgovarajućoj srednjoj školi. U 1971/72. školskoj godini upisano je 75 studenata, a u 1972/73. školskoj godini 60 studenata.

Očekuje se da će se u 1973/74. školskoj godini upisati 60 redovnih studenata.

Do sada je diplomiralo 16 studenata, a oko 70 se nalazi pred diplomskim ispitom.

Predavači za stručne predmete su iz matične škole u Zagrebu i istaknuti stručnjaci iz Osijeka, a za opće predmete iz Pedagoške akademije u Osijeku.

Viša škola za organizaciju rada Kranj - Centar za izvanredni studij Osijek

Ovaj centar djeluje od 1967/68. školske godine pri Ekonomskom institutu. Godišnje se upisivalo oko 70 studenata prve godine. Do tada je na ovom Centru diplomiralo 156 studenata, a ima još oko 100 apsolvenata koji pripremaju diplomatske ispite. Predavači su iz matične ustanove u Kranju i istaknuti stručnjaci u Osijeku.

U 1973/74. školskoj godini ovaj Centar prestaje s upisom na prvu godinu studija, jer se otvara istorodni studij u Narodnom sveučilištu »Božidar Maslarić« Osijek.

Pri Narodnom sveučilištu Možidar Maslarić« u Osijeku rade slijedeći studijski centri:

Viša škola za cestovni saobraćaj Zagreb - Centar za izvanredni studij Osijek

Ovaj centar u Osijeku počeo je s radom 1970/71. školske godine. Godišnje se upisuje do 50 studenata na prvu godinu. Predavači su iz matične škole u Zagrebu.

U 1972/73. školskoj godini bilo je na prvoj godini 40, a na drugoj 35 studenata.

Viša tehnička strojarska škola Zemun - Centar za izvanredni studij Osijek - počeo je s radom 1967/68. godine. Godišnje se na prvu godinu studija upisivalo do 70 studenata. U 1972/73. školskoj godini na prvu godinu upisano je 70, a na drugu 35 studenata. Do sada je diplomiralo 15, a prijavilo diplomski ispit još 13 kandidata.

Predaju nastavnici iz Beograda, a vježbe provode nastavnici Pedagoške akademije u Osijeku.

Od 1973/74. školske godine Narodno sveučilište »Božidar Maslarić« organizira još dva studijska centra i to:

— **Viša škola za organizaciju rada**, Radničko sveučilište »Moša Pijade« Zagreb. Planira se upis 50 studenata prve godine. Program je gotovo identičan programu škole iz Kranja. Predavači su iz matične škole u Zagrebu.

— **Viša škola za sigurnost u radu i zaštitu od požara**, Radničko sveučilište »Moša Pijade« Zagreb. Planira se upis 50 studenata. Predavači su iz matične škole u Zagrebu.

Pri Muzičkoj školi »Franjo Kuhač« u Osijeku od 1971(72. školske godine organiziran je redovan studij prvog stupnja Muzičke akademije Zagreb i to teoretsko-pedagoški odjel s dva odsjeka:

A) Odsjek za nastavnike muzike; završeni studenti nastavljaju studij III i IV godine u Zagrebu,

B) Odsjek za nastavnike muzičkog odgoja u osnovnim školama. Ovaj studij je završni i traje dvije godine.

U 1971/62. školskoj godini u A odsjeku bilo je 10, a u B odsjeku 12 studenata.

U 1972/73. školskoj godini upisalo se u prvu godinu svega 9 studenata u B odsjek, a u drugu godinu 10 studenata A odsjeka i 12 studenata B odsjeka. To pokazuje da nije bilo osipanja.

Do sada je diplomiralo 5 studenata A odsjeka koji su svi nastavili studij u Zagrebu. U B odsjeku diplomiralo je do sada 6 studenata koji su se svi zaposlili kao nastavnici muzičkog odgoja u osnovnim školama.

Glavne predmete kao što su »harmonija« i »kontrapunkt« predaju redovni profesori s asistentima iz Zagreba, a ostale predmete profesori Muzičke škole »Franjo Kuhač«.

U 1973/74. školskoj godini organizira se pri Ugostiteljskom školskom Centru Centar za izvanredni studij Više ekonomske škole »Dr. Mijo Mirković« Pula - smjer ugostiteljstvo i turizam. Planira se upis do 100 kandidata, uglavnom iz radnog odnosa.

Predavači za stručne predmete bit će iz matične ustanove u Puli, a za opće ekonomske i ostale predmete priznati stručnjaci iz Osijeka.

c) Studentski standard

1. Studentski centar

Osnivanjem visokoškolskih ustanova u Osijeku javile su se potrebe za osiguranjem smještaja i prehrane sve većeg broja studenata s područja izvan Osijeka. Zbog toga je već 1961. godine otvoren Studentski dom u Radićevoj ulici 19. kapaciteta 48 studenata i studentski restoran na uglu Kačićeve i Karadžićeve ulice.

Studentski centar osnovan je 1963. godine sa zadatkom da vodi brigu o standardu studenata.

Djelatnost Studentskog centra obuhvaća: smještaj studenata (Studentski dom), prehranu u studentskom restoranu i zapošljavanje studenata radi sticanja dopunskih sredstava (Studentski servis). Osim osnovnih zadataka Centar se bavi i dopunskim djelatnostima.

Studentski dom preselio se 1965. godine iz navedenih prostorija u Radićevoj ulici u bivši Dom učenika u privredi na Vijencu Borisa Kidriča kapaciteta 72 ležaja.

Od 1964. godine vrše se pripremni radovi za izgradnju studentskog centra na naselju Feđe Milić. Idejni projekat obuhvaća dvije stambene zgrade s ukupno 500 ležaja, restoran kapaciteta 1.500 mjesta u jednoj smjeni te prostor za društveni, kulturni i zabavni život studenata. Jedna stambena zgrada kapaciteta 254 ležaja završena je 1969. godine, pa je 1969/70. školske godine napuštene zgrade na Vijencu Borisa Kidriča.

Ostale etape izgradnje Studentskog centra nisu do danas započele, pa smještajni kapaciteti Studentskog doma obuhvaćaju svega 8% od ukupnog broja studenata osječkih visokoškolskih ustanova.

Studentski restoran je također malog kapaciteta iako je prostor prije dvije godine proširen. U njemu se dnevno hrani u prosjeku 1.000 studenata, a kapaciteti su u jednoj smjeni za 175 studenata, pa ručak traje preko četiri sata.

Do sada su u restoranu cijene za studente bile kategorizirane. Studenti su za dva dnevna obroka plaćali 6.— dinara, a razliku do cijene koštanja koja iznosi 17,80 dinara snosila je Republička zajednica za financiranje usmjerenog obrazovanja i Općina Osijek. Od 1. X 1973. godine prelazi se na ekonomsku cijenu, jer Republička zajednica neće više pokrivati razliku u cijeni.

Studentski centar organizirao je povremeno zapošljavanje studenata - studentski servis, u kojem je angažirano oko 1.300 studenata. Oni uglavnom izvode nekvalificirane poslove kao što su: zemljani radovi, iskopi, utovari, čišćenje novogradnji i razne kućne usluge, te tako stiču dodatna sredstva za život i rad.

Od dopunskih djelatnosti Studentski centar bavi se ugostiteljstvom (Ugostiteljski objekti »Bastion« i »Plavi podrum«), a od 1969. do 1972. imao je organiziranu Auto-školu koja je prestala s radom.

2. Općinski fond za kreditiranje učenika i studenata.

Ovaj Fond osnovan je 1971. godine sa zadatkom da objedinjuje sredstva radnih organizacija, fondova i zajednica s područja Općine sa sredstvima Republičkog fonda za kreditiranje učenika i studenata, te da tim sredstvima kreditira studente s područja općine prema usvojenim kriterijima. Fond ima prvenstveni zadatak da omogući nesmetani studij omladine iz porodica koje svojim prihodima to ne mogu omogućiti, a posebno da stimulira studij talentiranim omladincima.

d) Znanstveni instituti, zavodi i razvojni centri

1. Poljoprivredni institut Osijek

Ovaj institut spada među najstarije ustanove ove vrste u Slavoniji. Osnovan je 1916. godine kao Agrokulturno-kemijski zavod sa zgradama u Gundulićevoj 61 i pokusnim zemljištem od 4 kat. jut. 1922. godine sve istraživačke ustanove u poljoprivredi dobivaju naziv Poljoprivredna ogledna i kontrolna stanica. Pod tim nazivom radi i ova ustanova s tri odsjeka: kemijski, za kontrolu sjemena i fitopatološki. 1931. godine ova stanica dobiva 36 k. j. zemljišta na Zelenom polju, a 1936 se ukida. Osoblje s instrumentima je preseljeno u Novi Sad. Rad stanice ipak nije sasvim prekinut, jer je Agrotehnički odjel nastavio rad na selekciji i pokusima kao ustanova Savske banovine.

Poslije oslobođenja se od ove ustanove formira Rajonska poljoprivredna stanica u čijem sastavu se nalazi 90 ha zemljišta. Pod ovim nazivom radi do 1948. godine. Od tada su se mijenjali nazivi:

Savezna stanica za selekciju bilja do 1949.,

Poljoprivredna naučno-istraživačka stanica do 1955.

Zavod za unapređivanje poljoprivrede do 1961. i

Poljoprivredni institut do danas.

Poljoprivredni institut ima danas oko 900 ha zemljišta za pokusne svrhe i razmnažanje novih sorti i elitnog sjemena. Objekti instituta su adaptirane zgrade bivše ekonomije. Pošto su prostorije premalene za sadašnji obim rada, Institut planira izgradnju novih objekata zajedno s Poljoprivredno-prehrambeno-tehnološkim fakultetom. U okviru instituta rade tri zavoda s odsjecima:

Zavod za ratarstvo,

Zavod za stočarstvo,

Stanica za voćarstvo i

Stanica za navodnjavanje.

Institut danas ima 35 znanstvenih radnika, od toga 6 s doktoratom nauka, a od mlađih stručnjaka većina imaju magisterij ili su pred završetkom magisterija. Znanstveni radnici instituta su kreirali više novih sorti kukuruza, pšenice, ječma, soje i lucerke koje je priznala Savezna komisija. Petnaest znanstvenih radnika instituta su nastavnici i asistenti Poljoprivredno-prehrambeno-tehnološkog fakulteta. Suradnja između Instituta i fakulteta se odvija i na mnogim drugim područjima rada.

Osim Poljoprivrednog instituta u Osijeku koji zadovoljava sve uslove razvijenog instituta i znanstvenih instituta pri postojećim fakultetima, na području regije djeluju tri samostalna znanstveno-istraživačka zavoda i to:

Institut za šećernu repu u Osijeku

Centar za razvoj drvne industrije u Slavanskom Brodu i

Građevinski institut Hrvatske - podružnica u Osijeku.

Posebno treba istaći i velik broj razvojnih i istraživačkih jedinica u okviru većih privrednih radnih organizacija na području regije.

U osnovnoj privrednoj komori Osijek iz 1969. godine evidentirane su slijedeće takove jedinice:

1. »Đuro Đaković« Sl. Brod (Institut za naučno-istraž. rad)
2. OLT Osijek (Sektor za razvoj i investicije)
3. Ljevaonica željeza Sl. Požega (Razvojni odjel)
4. »Saponia« Osijek (Institut za naučno-istraž. rad)
5. DIK Đurđenovac (Razvojno-tehnička služba)
6. DI »Slavonija« Sl. Brod (Služba za unapređenje proizvodnje i investiciju izgradnju)
7. »Belišće« u Belišću (Tehničko-razvojni sektor)
8. »Vuteks« Vukovar (Služba za razvoj i unapređenje)
9. Lanena industrija Osijek (Služba razvoja)
10. »Sloga« Sl. Požega (Modelarnica)
11. »Sutjeska« Branjin Vrh (Modelarsko odjeljenje)
12. Kombinat »Borovo« (Tehničko-razvojni sektor)
13. »Zvečevo« Sl. Požega (Služba za unapređ. i razvoj)

14. »TANG« - Nova Gradiška (Sektor za razvoj i investicije)
15. »Oriolik« Oriovac (Služba za razvoj)
16. - 17. IPK Osijek (Poljslužba i Sektor za razvoj u pogonu »Kandita«)
18. PIK »Belje« Darda (Referada za istraživanje tržišta)
19. PIK Vinkovci (Služba za razvoj)
20. PIK »Đ. Salaj« Valpovo (Tehničko polj. služba)
21. PPK Županja (Razvojna služba)
22. PIK Đakovo (Razvojna služba)
23. SPP »Slavonska šuma« Vinkovci (Razvojna služba u Osijeku)
24. LŠPG »Jelen« (Razvojna jedinica).

Osim ovih znanstveno-istraživačkih i razvojnih institucija, na području regije postoje i tri elektroračunarska centra koji imaju velik značaj za znanstveno-istraživački rad zbog mogućnosti brže obrade podataka. To su centri u Osijeku, Slavonskom Brodu i Vukovaru.

Posebno treba istaći i rad »Znanstvenog sabora Slavonije i Baranje« koji okuplja sve znanstvene radnike ove regije i njihova znanstvena saopćenja štampa u posebnim edicijama.

e) Ostale ustanove značajne za osnivanje i razvoj budućeg Sveučilišta

U Osijeku i drugim mjestima Slavonije i Baranje postoji niz ustanova koje svojim bibilotekama i ostalim fundusima, te dosadašnjim istraživačkim rezultatima omogućuju znanstveno-istraživački rad budućeg Sveučilišta, posebno na području društvenih nauka. Navodimo samo neke najvažnije:

1. Gradska knjižnica u Osijeku, osnovana 1949. godine već je od osnutka težila za nabavkom kapitalnih izdanja iz svih područja znanosti i umjetnosti. Knjižnica raspolaže fondom od 120.000 svezaka, od čega je preko 30% znanstvenog karaktera. Posebno treba istaći obavezni primjerak SR Hrvatske od 1961. godine u kojem se nalaze sve knjige i časopisi štampani u SR Hrvatskoj. Obavezni primjerak sadrži oko 20.000 knjiga i periodicuma - posebno sva izdanja JAZU. Osim toga Knjižnica ima mogućnost posuđivanja iz svih biblioteka Jugoslavije i svijeta.

2. Muzej Slavonije u Osijeku uz bogatstvo muzejskih eksponata iz raznih područja kao što su arheologija, povijest, etnografija, numizmatika, umjetnički obrt i sl. posjeduje veliki fundus znanstvene biblioteke od oko 90.000 svezaka. Među ostalima treba naročito istaći slijedeće:

- sva izdanja JAZU od osnutka do danas,
- veliko bogatstvo časopisa i periodicuma do 1941. godine, **A**
- bogatstvo zbirka riječnika raznih jezika svijeta,
- zbirka svih mogućih starih i modernih enciklopedija na našem i stranim jezicima,
- bogata hemeroteka (zbirka novina), posebno zbirka svih osječkih novina,
- kompletne zbirke svih stvari štampanih u Osijeku (Esekiana).

Osim toga ima bogati izbor knjiga s područja prava, (filozofije, povijesti, povijesti umjetnosti iz različitih privatnih biblioteka ili dobivenih zamjenom s drugim institucijama u Jugoslaviji i Evropi.

3. Historijski arhiv u Osijeku

Ova ustanova posjeduje neprocjenjivo bogatstvo raznih dokumenata s područja čitave Slavonije i Baranje od početka 17. stoljeća do danas.

Posebno treba istaći dokumentaciju grada Osijeka, osječke općine i ostalih općina Slavonije, zatim slavonska vlastelinstva, zbirke matičnih knjiga rođenih, vjenčanih i umrlih, slavonske privredne organizacije i slično.

Arhiv također posjeduje znanstvenu biblioteku od oko 1.000 primjeraka s područja prava, ekonomije, povijesti i pedagogije.

Objedinjavanjem fonda knjiga Obaveznog primjerka Gradske knjižnice, naučne biblioteke Muzeja Slavonije, Historijskog arhiva, te postojećih biblioteka visokoškolskih ustanova u Osijeku mogla bi se dobiti solidna osnova buduće Sveučilišne knjižnice u Osijeku. Ako dodamo da je Pravni fakultet u Zagrebu voljan Pravnom fakultetu u Osijeku pokloniti 2.000 svezaka pravnih knjiga starijih izdanja (duplikata) a da bi se sličnim akcijama i od drugih visokoškolskih i drugih ustanova u Jugoslaviji i svijetu također moglo nabaviti veći broj knjiga, može se zaključiti da bi buduća sveučilišna knjižnica mogla sakupiti početni fond od oko 200.000 svezaka znanstvenog karaktera.

Od ostalih institucija čiji su dosadašnji rad i fondovi važni za razvoj Sveučilišta treba spomenuti Historijski institut Slavonije u Slavonskom Brodu, ogranak JAZU - u Vinkovcima, a u osnivanju je i ogranak JAZU u Osijeku.

IV SREDNJOROČNI I DUGOROČNI PLAN RAZVOJA VISOKOG ŠKOLSTVA SLAVONSKO-BARANJSKE MAKROREGIJE

Društvenim planom razvoja općine Osijek za razdoblje od 1971. do 1975. godine predviđeno je da se na području općine Osijek razvijaju slijedeće visokoškolske ustanove:

- Poljoprivredno-prehrambeno-tehnološki fakultet,
- Ekonomski fakultet,
- Pravni fakultet,
- Pedagoška akademija,
- x — Tehnički fakultet,
- x — Građevinski fakultet,
- Klinička bolnica Medicinskog fakulteta Zagreb,
- Zubna poliklinika Stomatološkog fakulteta Zagreb,
- Studentski centar.

Osim toga predviđeno je da se postojeće visokoškolske i znanstvene ustanove integriraju u Sveučilište sa sjedištem u Osijeku.

2. || Društvenim planom razvoja općine Slavonski Brod predviđa se prerastanje Odjela Strojarskog fakulteta iz Zagreba u samostalni strojarski fakultet.

Na temelju koncepta društveno-političkih organizacija slavonsko-baranjske makroregije, predlaže se dugoročni plan razvoja visokoškolskih ustanova na području Slavonije i Baranje do 1980. godine.

Ovaj plan polazi od slijedećih pretpostavki:

— integracija visokoškolskih i znanstvenih ustanova Sveučilišta sa sjedištem u Osijeku.

— prerastanje viših škola u specijalizirane odjele postojećih fakulteta ili samostalne fakultete,

— osnivanje novih fakulteta i odjela potrebnih za privredni i društveni razvoj makroregije.

Predviđa se da bi se mreža visokoškolskih ustanova u sklopu Sveučilišta, trebala razvijati prema ovom konceptu:

1. Sveučilište u Osijeku,

2. Ekonomski fakultet u Osijeku s industrijskim, poljoprivrednim i organizacionim odjelom u Osijeku,

Odjel u Vukovaru - financijsko-knjigovodstvenog smjera,

Odjel u Slavonskom Brodu - komercijalnog smjera.

3. Poljoprivredni fakultet u Osijeku sa stočarskim i ratarskim smjerom te

Odjel u Vinkovcima - poljoprivredno-strojarskog smjera u suradnji sa Strojarskim fakultetima iz Slavanskog Broda - kasnije bi se razvio u Poljoprivredno-strojarski fakultet.

4. Kemijsko i prehrambeno-tehnološki fakultet u Osijeku s kemijsko-tehnološkim i prehrambeno-tehnološkim smjerom. Ovaj bi fakultet nastao prerastanjem sadašnjeg prehrambeno-tehnološkog odjela Poljoprivredno-prehrambeno-tehnološkog fakulteta u Osijeku.

5. Strojarski fakultet u Slavonskom Brodu razvit će se iz Odjela Strojarskog fakulteta iz Zagreba - Odjel u Vinkovcima (poljoprivredno-strojarski smjer) - Odjel u Osijeku, x

6. Pravni fakultet u Osijeku - osnovan je 1973. godine kao organizacija udruženog rada pri Ekonomskom fakultetu Osijek. U 1973/74. školskoj godini upisuju se prvi studenti. Fakultet ima upravni i privredni smjer. Osiguravanjem kadrovskih i materijalnih uvjeta razvit će se u samostalni fakultet.

7. Nastavnički fakultet u Osijeku - nastao bi razvojem sadašnje Pedagoške akademije u četverogodišnji studij. Imao bi sve studijske grupe za potrebe osnovnog obrazovanja i pedagoškog odgoja.

8. Elektrotehnički fakultet u Osijeku - s Odjelom slabe i jake struje. U početku bi radio u sklopu Elektrometalskog školskog centra kao studijski centar Elektrotehničkog fakulteta iz Zagreba. Kasnije bi se razvio u samostalni fakultet. x

9. Građevinski fakultet u Osijeku - sada radi kao studijski centar Više tehničke građevinske škole iz Zagreba u okviru Građevinskog školskog centra, a kasnije treba da preraste u samostalni građevinski fakultet. Regionalna zajednica obrazovanja građevinskih kadrova donijela je odluku da stipendira 15 perspektivnih inženjera građevinarstva na III stupnju studija, kako bi se postupno riješilo pitanje nastavnih kadrova za budući fakultet. x

10. Razvojem kliničke bolnice i zubne poliklinike u Osijeku postepeno bi se stvorili uvjeti za osnivanje pojedinih odjela Medicinskog i Stomatološkog fakulteta u Zagrebu.

11. Studentski standard

Predviđeni razvoj visokoškolskih ustanova zahtijevat će da se ubrzano priđe realizaciji projekta izgradnje II i III etape Studentskog centra na naselju Feđe Milića, a to je izgradnja restorana kapaciteta 1.500 mjesta u jednoj smjeni, prostorije za društveno-zabavni život studenata i druga stambena zgrada sa 250 ležaja.

Nakon toga trebat će izgraditi još jednu stambenu zgradu kapaciteta 500 ležaja, kako bi ukupni smještajni kapacitet iznosio najmanje za 1.000 studenata.

Sistem studentskog servisa trebat će i dalje razvijati.

Posebno treba nastojati da se do kraja razvije sistem kreditiranja studenata u cilju povoljnijeg rješavanja problema studentskog standarda.

V POTREBA OSNIVANJA I ZADACI SVEUČILISTA U OSIJEKU

Osijek predstavlja značajno privredno i kulturno središte u Socijalističkoj Republici Hrvatskoj. Zbog svoje veličine, privredne strukture i društvene infrastrukture, Osijek ima ulogu pokretača privrednog i društvenog razvoja čitave makroregije u kojoj živi jedna petina stanovništva SR Hrvatske. Takav značaj dolazi do izražaja i na području obrazovanja, kulture i znanosti, jer Osijek ima uvjeta da razvijajući inicijative i utvrđujući razvojne pravce, pruža i intelektualne usluge u pravcu razvoja čitave regije.

Prema tome Osijek treba, pored stvaranja suvremenih razvojnih programa, razvijati i potrebne visokoškolske institucije i znanstvo-istraživačke organizacije koje će dati impuls razvoju čitave regije. To će posebno doći do izražaja ako visokoškolske institucije budu utkane u društveno tkivo tog područja, povezane s privredom i društvenim službama te usklađene s njihovim potrebama.

U posljednjih desetak godina Osijek je izrastao u snažno kulturno i školsko središte. To se odnosi i na visoko školstvo, tako da Osijek postaje istaknuti visokoškolski centar, a ima i niz institucija znanstvenog i kulturnog značaja.

Sve to prati značajan kadrovski i znanstveni potencijal koji se naročito razvio zadnjih godina.

Imajući u vidu perspektivni razvoj grada i regije, te razvoj visokog školstva, u sadašnjem trenutku nameće se potreba za udruživanjem visokoškolskih ustanova, što bi dalo nove impulse kvalitetnijem i bržem razvoju visokog školstva.

Sve to nameće potrebu da fakulteti, više škole i znanstvene institucije nađu na području regije novi tip udruživanja, koji prati društveno-politički razvoj i koji je usklađen s daljnjim razvojem samoupravnih odnosa u duhu ustavnih amandmana. To bi bio tip malog sveučilišta koje se danas sve više razvija u svijetu. To ne bi značilo zatvaranje sveučilišta u sebe, već uže povezivanje s ostalim sveučilištima u SR Hrvatskoj u obliku zajednice, kao i povezivanje s ostalim sveučilištima u zemlji.

U prilog osnivanja Sveučilišta u Osijeku govore brojni razlozi:

Osnivanje Sveučilišta u Osijeku trebalo bi da u prvom redu unaprijedi znanstveni rad, razumljivo pod uvjetom da novo Sveučilište, stupajući u ugovorne obaveze s odgovarajućim zajednicama za financiranje usmjerenog obrazovanja i zainteresiranom privredom, stvori povoljnije materijalne uvjete, nego što su do sada postojali u razvoju visokog školstva.

Novo organizaciono povezivanje fakulteta utjecalo bi na racionalizaciju nastavnog i istraživačkog rada, dovelo do povezivanja bliskih znanstvenih područja i identičnih predmeta, koji se proučavaju na različitim fakultetima. Na taj način bi se organizirale zajedničke katedre, zavodi i instituti, što bi ob-

Wfn

jedinilo znanstvene snage i materijalna sredstva i dalo povoljnije rezultate. Stvaranje zajedničkih tehničkih i drugih službi (biblioteka, studentska čitaonica itd.) odrazilo bi se na kvalitetniji i efikasniji rad.

Novo sveučilište bi u prvom redu trebalo stvoriti potrebne uvjete razvoja visokog školstva u Osijeku i regiji.

Smatra se da bi preko takvog sveučilišta bilo moguće značajnije utjecati na razvoj znanstvenih kadrova i znanstvenog rada, kao i osiguranje prostora za nastavu i znanstveni rad.

U ovakvoj organizaciji Sveučilište bi bilo u mogućnosti da efikasnije rješava pitanje materijalnog položaja studenata, njihov smještaj i prehranu, te stvaranje povoljnih uvjeta za kulturu i društveni život studenata.

Sveučilište, kao novi kvalitet u razvoju visokog školstva, koje bi bilo bliže društvenoj sredini, omogućilo bi čvršće odnose s privrednim organizacijama i društvenim službama grada i regije u cilju unapređenja njihovog rada na osnovi kratkoročnih i dugoročnih programa i projekata znanstvenog ostvarivanja. To znači ostvarivanje uvjeta da obrazovanje kadrova i znanstveno-istraživačka djelatnost budu u službi privrede i društvenih službi onog područja na kojem se nalaze visokoškolske ustanove. Razvoj visokog školstva povezuje se s korisnicima rezultata rada i radnim ljudima koji izdvajaju sredstva za obrazovanje, a koji će udruženi u samoupravne interese zajednice financirati razvoj onih obrazovnih institucija koje im daju potrebne kadrove. To znači veću povezanost visokog školstva s društvom, pojačani utjecaj društva na Sveučilište, kao i utjecaj sveučilišnih ustanova na društveni i privredni razvoj grada i regije. Pored toga novo bi Sveučilište dalo veće poticaje za suradnju sa znanstvenim institucijama u gradu i regiji, što bi doprinijelo objedinjavanju znanstvenih potencijala i razvoja znanstvene misli.

Jedan od najvažnijih zadataka Sveučilišta u Osijeku bio bi racionalno programiranje i borba za realizaciju tog programa oko osnivanja novih visokoškolskih ustanova na području regije u zavisnosti o potrebama i mogućnostima regije.

Osnivanje sveučilišta u Osijeku u skladu je s društvenim razvojem na novim samoupravnim odnosima (samostalnost organizacija udruženog rada), preduvjet da se visokoškolsko što više otvori prema društvu i uklopi u njega, te da se brže modernizira znanstveni i nastavni rad.

Iz svega što je izneseno proizlaze slijedeći osnovni zadaci budućeg sveučilišta:

1. Izrada i provedba jedinstvenog programa razvoja visokog školstva slavonsko-baranjske makroregije u skladu s društveno-ekonomskim razvojem i potrebama makroregije, te briga i osiguranje neophodnih materijalnih organizacionih i kadrovskih pretpostavki za njihovo ostvarenje,

2. Koordinacija znanstvenog i nastavnog rada članica izradom zajedničkih programa znanstvenog rada, zajedničkim korištenjem nastavne i znanstvene opreme, formiranjem zajedničkih nastavnih i znanstvenih jedinica (katedri, laboratorija, klinika, radionica, centara, instituta i službi) i organizacijom zajedničkih studija na I, II i III stupnju.

3. Unapređivanje i brži razvoj znanstvenih disciplina i poticanje znanstvenih programa vezanih za poljoprivredu, industrijsku i međunarodnu orijentaciju makroregije.

4. Modernizacija nastave uključivanjem u nju rezultata znanstvenog rada nastavnika, pronalaženjem adekvatnih metoda za prenošenje naučnih dostignuća u praksu i tekovina prakse u teoriju, uspješnim povezivanjem sveučilišta i njenih članica s privredom i društvenim službama makroregije i naročito uključivanjem studenata i stručnjaka iz prakse u nastavu i znanstveni rad.

5. Uspostavljanje i poticanje stalne i uspješne suradnje s drugim sveučilištima u SR Hrvatskoj i Jugoslaviji, posebno sa Sveučilištem u Zagrebu, te poticanje suradnje visokoškolskih i znanstvenih ustanova Slavonije i Baranje sa srodnim ustanovama i drugim centrima u zemlji.

6. Uspostavljanje suradnje sa srednjim školama, utjecaj na izvođenje njihovih nastavnih programa i adekvatniju pripremu učenika za nastavnika studija na fakultetima i drugim visokoškolskim ustanovama.

7. Ujednačavanje kriterija za izbor i unapređenje nastavnika i suradnika visokoškolskih ustanova i za valorizaciju znanstvenih i stručnih radova u svrhu stalnog podizanja kvaliteta nastavnih i znanstvenih radnika kao i stručne spremlje studenata.

8. Unapređivanje odgoja studenata u duhu samoupravnog socijalizma, ravnopravnosti i bratstva i jedinstva među narodima i narodnostima, te marksističkog filozofskog pogleda na svijet i društvo.

9. Predlaganje i poduzimanje mjera za povećanje efikasnosti nastavnog i znanstvenog rada, napose za brže završavanje studija sve većeg broja studenata i za veću kvalitetu njihove spremlje za rad u privredi i društvenim službama.

10. Poduzimanje mjera za poboljšanje studentskog standarda i organizaciju društvenog života studenata.

Prenošenjem ovih zadataka na sveučilište u Osijeku, koje će vršiti i osnovne funkcije pojedinih njegovih članica, pridonijet će se bržem razvoju privrede makroregije, te podizanju općeg stručnog i kulturnog nivoa građana.

Ostvarivanje ovih zadataka omogućit će Sveučilištu u Osijeku da bude moderno sveučilište koje će biti efikasnije od starih i tradicionalnih sveučilišta, koje će brže i efikasnije razvijati samoupravne odnose nastavnika, znanstvenih radnika, studenata i ostalih radnika, koje će njegovati kvalitetu u nastavnom i znanstvenom radu i čiji utjecaj na privredu mora biti stalan i efikasan u pravcu podizanja nivoa privređivanja, tehnologije i organizacije.

Ostvarivanje navedenih zadataka ovisit će o broju, kvaliteti i zalaganju prije svega određenih istaknutih i iskusnih nastavnika i znanstvenih radnika, koji će htjeti i moći da se posvete općim zadacima novog Sveučilišta, no isto tako i aktivnosti društveno-političkih organizacija visokoškolskih ustanova na ostvarenju tih zadataka. Tome će pridonijeti materijalna i moralna podrška privrede i društveno-političkih zajednica čitave makroregije, a napose općine Osijek, koje bi osobito u prvoj fazi razvoja Sveučilišta trebale osigurati dopunska financijska sredstva, stanovitu opremu, stručne kadrove, kako bi se navedeni zadaci što prije i što bolje ostvarili.

V PRIJEDLOG ORGANIZACIJE SVEUČILIŠTA

Organizacija Sveučilišta u Osijeku proizlazi iz opsega i važnosti zadataka koje će na njega sporazumno prenijeti članice. U postavljanju te organizacije treba koristiti i iskustva drugih sveučilišta u zemlji i inozemstvu, ali se

mora uzeti u obzir i duh amandmana saveznog i republičkog ustava koji se odnosi na organizacije udruženog rada.

Zbog nerazvijenosti mreže visokoškolskih ustanova u slavonsko-baranjskoj makroregiji, članice, osnivači sveučilišta, bile bi sve visokoškolske ustanove s područja makroregije, tj. ne samo fakulteti nego i postojeće više škole, što je u skladu s članom 9., 24. i 25. Zakona o visokom školstvu («Narodne novine» br. 34/71.). To će omogućiti brze prerastanje viših škola u odjele fakulteta ili samostalne fakultete.))

Kao fakultativni članovi Sveučilištu bi pristupili i postojeći znanstveni instituti, Studentski centar i ostale ustanove od interesa za razvoj Sveučilišta.

Prema tome, status Sveučilišta bio bi slijedeći:

a) Status

Sveučilište u Osijeku je dobrovoljna zajednica visokoškolskih ustanova s područja Slavonije i Baranje kao samostalnih i samoupravnih osnovnih organizacija udruženog rada, znanstvenih i nastavnih radnika, studenata i drugih radnih ljudi koji djeluju u Sveučilištu.

b) Članice

Članice — osnivači Sveučilišta:

1. Ekonomski fakultet Osijek,
2. Poljoprivredno-prehrambeno-tehnološki fakultet Osijek,
3. Pravni fakultet Osijek,
4. Strojarsko-brodograđevni fakultet Sl. Brod,
5. Pedagoška akademija Osijek,
6. Viša ekonomska škola Vukovar,
7. Viša poljoprivredna škola Vinkovci,
8. Viša komercijalna škola Sl. Brod,

Fakultativni članovi

1. Poljoprivredni institut Osijek,
2. Institut NOB-a Slavonski Brod,
3. Studentski centar Osijek,
4. Elektro-računski centar Osijek,
5.,
6.,
7.,
8. itd.

Prema drugoj varijanti članice — osnivači bili bi samo fakulteti, a više škole bile bi fakultativni članovi.

c) Organi samoupravljanja na Sveučilištu

Princip samoupravljanja trebao bi biti:

— Osiguranje najšireg učešća nastavnog, ostalog osoblja i 1/3 studenata u rješavanju svih pitanja,

— Racionalizacija rada organa, bez suvišnog dupliranja poslova, akumulacije zaduženja i sl.

Na temelju zadataka Sveučilišta, navedenih u prethodnom poglavlju, struktura organa upravljanja mogla bi biti slijedeća:

1. Sveučilišna skupština
2. Sveučilišni savjet
3. Znanstveno-nastavno vijeće
4. Rektor

1. Sveučilišna skupština

Skupština sveučilišta je najviši i temeljni organ samoupravljanja. Sveučilište će trebati statutom detaljnije regulirati sveučilišnu skupštinu, njene funkcije i sastav, te način izbora njenih članova.

Sveučilišnu skupštinu bi moglo sačinjavati:

- po 12 delegata svake članice osnivača, od toga 4 iz redova studenata,
- po 2 delegata svake fakultativne članice Sveučilišta,
- 3 delegata Sabora SR Hrvatske,
- 5 delegata privrede i društvenih službi slavonsko-baranjske makroregije,
- rektor i prorektori.

Članovi Skupštine biraju se, odnosno imenuju na razdoblje od dvije godine. Svakog člana može opozvati tijelo koje ga je izabralo, odnosno imenovalo i za ostataka mandatnog razdoblja birati novog člana.

Skupština bira predsjednika na vrijeme od dvije godine. Zadaci Skupštine bili bi:

- da razmatra najvažnija pitanja iz života, rada i unapređenja djelatnosti Sveučilišta, koordinacije rada i suradnje udruženih ustanova i Sveučilišta s privredom, društvenim službama i društveno-političkim zajednicama i da donosi u vezi s time odluke, zaključke i preporuke,
- da donosi Sveučilišni statut,
- da donosi perspektivni plan razvitka Sveučilišta i njegove znanstvene i nastavne djelatnosti,
- da utvrđuje opće smjernice za rad sveučilišnih organa i raspravlja o rezultatima njihova rada,
- da bira članove sveučilišnog savjeta, rektora i prorektore,
- da rješava o žalbama udruženih članica protiv odluka sveučilišnog savjeta,
- da vrši i druge poslove koji su joj stavljeni u nadležnost zakonom i statutom Sveučilišta.

Skupština obavlja poslove iz svog djelokruga na sjednicama koje se održavaju po potrebi. Skupština može pravovaljano odlučivati kad sjednici prisustvuje najmanje polovina članova Skupštine.

2. Sveučilišni savjet

U skladu sa samoupravnom praksom, a na osnovi ustavnih amandmana, Sveučilišni savjet je izvršni organ Sveučilišne skupštine.

Sveučilišni savjet sačinjavaju:

- po 5 predstavnika radnih ljudi udruženih ustanova,
- 7 predstavnika studenata (ukupno),

- 2 predstavnika društvene zajednice,
- rektor (i prorektori) po položaju.

Skupština bira članove savjeta iz reda svojih članova na vrijeme od 2 godine, i to na temelju kandidiranja u udruženim ustanovama.

Sveučilišni savjet se stara o ostvarivanju politike Skupštine i izvršavanju njenih odluka, zaključaka i preporuka. Njegovi zadaci su napose:

- da priprema rad Skupštine i usmjerava rad odbora i komisija Skupštine,
- da priprema prijedloge za promjenu statuta, perspektivnog plana razvoja Sveučilišta i drugih akata koje donosi Skupština,
- da donosi financijski plan i završni račun Sveučilišta,
- da bira tajnika i utvrđuje visinu naknade rektoru, prorektoru, tajniku i drugim osobama koje vrše određene funkcije iz djelokruga Sveučilišta,
- da se brine o razvijanju suradnje Sveučilišta i udruženih ustanova s privrednim i drugim organizacijama zainteresiranim za rad i razvoj Sveučilišta,
- da utvrđuje opće kriterije o raspodjeli sredstava i osobnih dohodaka,
- da razmatra i raspravlja o svim pitanjima koja se tiču organizacije i razvitka Sveučilišta,
- da obavlja i ostale poslove upravljanja Sveučilištem koja nisu stavljena u nadležnost drugih organa.

Savjet odgovara za svoj rad sveučilišnoj skupštini koja može sve, ili pojedine članove savjeta razriješiti dužnosti i prije isteka razdoblja za koje su izabrani.

3. Znanstveno-nastavno vijeće

Ovo vijeće je kolektivni izvršni i stručni organ upravljanja za znanstvena i nastavna pitanja, i za organizaciju znanstvenog i nastavnog rada.

Sačinjavaju ga ovi članovi:

- dekani fakulteta, pročelnici znanstvenih zajednica i po jedan znanstveni radnik kojeg delegiraju ostale udružene ustanove,
- rektor i prorektori,
- predstavnici studenata.

Predstavnici studenata čine jednu trećinu od ukupnog broja članova vijeća, a delegiraju ih fakulteti i to na jednu godinu.

Sveučilišno znanstveno-nastavno vijeće ima ove osnovne zadatke:

1. da razmatra sva važnija pitanja koja se tiču unapređivanja i koordinacije znanstvenog i nastavnog rada Sveučilišta i daje u vezi s time prijedloge Sveučilišnom savjetu i Skupštini kao i preporuke udruženim ustanovama;
2. da utvrđuje opće uvjete i kriterije za organizaciju i izvođenje nastave III stupnja;
3. da se brine za uklađivanje planova znanstveno-istraživačkog rada na Sveučilištu i nastavnih planova udruženih ustanova kada to zahtijeva interes razvoja pojedinih nastavnih disciplina;
4. da se brine za razvijanje suradnje s drugim sveučilištima u zemlji i inozemstvu u pogledu znanstvenog rada i unapređivanja nastave;

5. da obavlja i druge poslove koji su mu stavljeni u nadležnost zakonom i statutom Sveučilišta.

Vijeće djeluje na sjednicama koje saziva prema potrebi rektor, a najmanje jedamput u dva mjeseca.

4. Rektor i prorektori

Rektor je inokosni izvršni organ Sveučilišta koji organizira ostvarenje svih funkcija Sveučilišta, provodeći odluke, zaključke, preporuke i smjernice svih organa upravljanja i utječući pripremanjem svih sjednica organa na formiranje njihovih odluka, kao prvi čovjek Sveučilišta koji obavezno prati razvoj društva i Sveučilišta i unosi suvremene i znanstvene koncepcije u organizaciju i rad Sveučilišta. Rektor u radu pomažu dva prorektora, od kojih jedan obavlja poslove u vezi sa znanstveno-nastavnom djelatnošću Sveučilišta, a drugi prorektor student u vezi sa studentskim standardom i ostalim studentskim pitanjima.

Rektor i prorektor iz reda nastavnika mogu biti samo redovni i izvanredni profesori.

Rektora i prorektora bira Sveučilišna skupština na vrijeme od dvije školske godine, i to u lipnju školske godine u kojoj prestaje mandat rektoru i prorektorima. Kandidata za rektora i prorektore mogu istaći udružene ustanove najkasnije 30 dana prije dana održavanja izborne sveučilišne skupštine.

Kandidatura se podnosi Sveučilišnom savjetu, koji ih dostavlja svim članovima Skupštine. Skupština odlučuje o izboru rektora i prorektora tajnim glasanjem i to apsolutnom većinom od ukupnog broja članova Skupštine.

Rektor predstavlja Sveučilište, brine se za koordinaciju znanstvenog i nastavnog rada udruženih ustanova, priprema sjednice organa upravljanja sveučilišta i brine se o izvršenju njihovih zaključaka, promovira doktore znanosti i počasne doktore Sveučilišta i magistre, obavlja druge poslove koje mu povjere organi upravljanja Sveučilišta, odnosno zakon i statut Sveučilišta.

U slučaju odsutnosti rektora, zamjenjuje ga prorektor-nastavnik. Rektor i prorektorima pripada naknada za obavljanje njihovih funkcija.

5. Stručna služba ili rektorat

Za obavljanje poslova mora postojati stručna služba ili rektorat.

Organizacija i kadrovski sastav rektorata proizlazi iz osnovnih zadataka na kojima će se Sveučilište angažirati.

Najveći dio djelatnosti Sveučilišta može se svrstati u dvije grupe:

— razvoj nastavno-znanstvene djelatnosti visokoškolskih ustanova: politika upisa, unapređenje nastave, organiziranje zajedničkih katedri, novi studiji i fakulteti, instituti, razvoj naučnog kadra, prerastanje viših škola u fakultete i samostalne odjele fakulteta, suradnja s privrednim organizacijama i društvenim službama, suradnja s univerzitetima u zemlji i inozemstvu, položaj studenata u pravcu studija i sl.

— materijalno-financijska pitanja: financijska sredstva za osnovnu djelatnost, lokacije, prostor, investicije, studentski standard, standard radnih ljudi, odnosi sa samoupravnim interesnim zajednicama za financiranje nastavne i znanstvene djelatnosti, privrednim organizacijama, društveno-političkim zajednicama u vezi rješavanja materijalno-financijskih pitanja.

U vezi s tim rektor će morati da ima odgovarajući broj suradnika, među kojima se ističu prorektori, glavni tajnik sveučilišta i ostalo osoblje rektorata s visokom školskom naobrazbom.

Prema tome, rektorat bi u punom razvijenom obliku, uz rektora, trebao imati slijedeće osoblje:

- prorektor-nastavnik
- prorektor-student
- glavni tajnik — diplomirani pravnik
- tajnik za znanstveno-nastavnu djelatnost — dipl. pravnik
- tajnik za materijalno-financijska pitanja — dipl. ecc.

Ostalo osoblje bilo bi raspoređeno po službama:

- a) Upravno-administrativna služba: na čelu je jedan od tajnika, 1 sekretarica rektora — SSS sa znanjem jednog stranog jezika, 2 stenografa — SSS sa znanjem stranog jezika, 1 daktilograf — SSS, 1 ekonom (vodi i arhivu) — SSS, 1 kurir — NSS, 1 čistačica — NKV.
- b) Analitička služba: na čelu je jedan tajnik (diplomirani ekonomist), 1 administrator — analitičar — viša ili SSS, 1 evidentičar — SSS.
- c) Financijska služba: šef financijske službe — diplomirani ekonomist, 2 financijska službenika sa srednjom stručnom spremom.

U prvoj fazi rada Sveučilište neće formirati zajedničke službe za sve fakultete ili posebne organizacione jedinice (institute, odjele i slično).

Može se predvidjeti jedino osnivanje kompjutornog terminala, koji sada radi u sklopu Ekonomskog fakulteta, a u kojem je neophodno osoblje:

- 1 analitičar sistema,
- 2 operatora,
- 2 bušačice.

Uz terminal bi radili stručni konzultanti, ali bi pripadali visokoškolskim ustanovama koje su ih izabrale.

Međutim, za sam početak rada Sveučilište, u trenutku osnivanja, od gornjeg administrativnog osoblja, neophodan minimum uz rektore i dva prorektora sačinjava slijedeće osoblje:

- 1 glavni tajnik — visoka stručna sprema (dipl. pravnik),
- 1 daktilograf I klase — SSS i znanje stranog jezika,
- 1 šef računovodstva — dipl. ekonomist ili ekonomist,
- 1 administrator-analitičar — visoka ili viša sprema,
- 1 administrator-evidentičar — SSS,
- 1 kurir, NSS,
- 1 čistačica — NKV.

6. Odbori Sveučilišta

Radi rješavanja različitih zadataka, Sveučilišni savjet može formirati razne odbore, kao što su:

1. Odbor za statut i opće akte,
2. Odbor za kadrovska pitanja,

3. Odbor za znanstveni rad,
4. Odbor za nastavna pitanja,
5. Odbor za studentska pitanja i studentski standard,
6. Odbor za međunarodne veze i suradnju s privredom i društvenim službama,
7. Odbor za investicije, stambenu izgradnju i prostor,
8. Odbor za financijska pitanja.

Najveći dio zadataka, kojima će se baviti organi upravljanja, prethodno će se razmatrati i pripremati u odgovarajućim odborima.

7. Društveno-političke organizacije u Sveučilištu

U djelovanju novog Sveučilišta morala bi doći više do izražaja uloga i aktivnost društveno-političkih organizacija nastavnika i studenata (SKH, Savez studenata, Sindikat). Osnovni zadatak tih organizacija je da usmjeravaju idejni i politički rad nastavnika, studenata i drugih radnika, da se bore za samoupravne socijalističke odnose na sveučilištu i da pružaju podršku organima upravljanja Sveučilišta i njegovih članica u odgoju mlade generacije u duhu samoupravnog socijalizma, ravnopravnosti, bratstva i jedinstva među narodima i narodnostima. Poseban im je zadatak da djeluju na svoje članstvo i organe upravljanja da se što uspješnije provodi modernizacija i reforma visokoškolske nastave i znanstvenog rada.

Osnivanjem sveučilišta u Osijeku, odnosno institucioniranjem veza između slavonskih visokoškolskih ustanova, posebno raste uloga jedinstvenih visokoškolskih društveno-političkih organizacija (SK, Savez studenata i Savez sindikata).

Za samoupravnu socijalističku transformaciju Sveučilišta, odnosno visokog školstva, nužno je da se SK kao vodeća idejno-politička i organizirana snaga, svojim principijelnim stavovima i akcijama postavi kao nosilac vizije razvoja modernog sveučilišta i sudjelovanja znanstvenih radnika i studenata u općim društvenim procesima. Savez komunista se mora intenzivnim političkim akcijama, kroz samoupravne organe i druge društveno-političke organizacije, izboriti za samoupravni karakter svih bitnih odluka i socijalistički usmjeravati kretanja u visokom školstvu. Utjecaj Saveza komunista na formiranje i realizaciju kadrovske politike na Sveučilištu je jedna od pretpostavki za ostvarivanje njegove vodeće političke uloge.

Savez studenata je samostalna društveno-politička organizacija koja zastupajući društvene, političke, kulturne i socijalne interese studenata okuplja studentsku populaciju u borbi za stvaralačku realizaciju partijskog programa.

Studentska se organizacija treba prije svega angažirati na rješavanju problema na područjima za koja su studenti vitalno zainteresirani, kao što su: sudjelovanje studenata u samoupravnim organima, reforma znanstveno-nastavnog procesa, standard studenata, kulturna i sportska aktivnost itd. Savez studenata bi također trebao koordinirati i usmjeravati aktivnost studentskih predstavnika u samoupravnim organima Sveučilišta.

Organizacija Saveza sindikata okuplja sve radne ljude (nastavnike, asistente, službenike, tehničko osoblje, itd.). Osim rješavanja pitanja koja proizlaze iz radnog odnosa, sindikalna organizacija ima posebnu ulogu u daljnjem razvijanju samoupravljanja.

8. Prostorni uvjeti za osnivanje sveučilišta

a) Neposredne potrebe za početak rada:

1. Soba rektora	30 m ²
2. Dvije sobe prorektora á 20 m	40 m ²
3. Vijećnica za cca 40 osoba	60 m ²
4. Aula za cca 150 osoba	150 m ²
5. Soba glavnog tajnika	30 m ²
6. Soba daktilografa i urudžbeni zapisnik	20 m ²
7. Soba za računovodstvo	20 m ²
8. Portirnica i telefonska centrala	10 m ²
	<hr/>
Ukupna neto površina	360 m ²
Prateći prostor	100 m ²
	<hr/>
	460 m ²

Naravno da bi za daljnji razvoj stručnih službi rektorata trebao mnogo veći prostor, u koji bi bio uključen i prostor za društveno-političke organizacije Sveučilišta i studenata u ukupnoj neto površini od cca 1.000 m².

9. Financiranje sveučilišta

Donošenjem Zakona o financiranju odgoja i obrazovanja u SR Hrvatskoj 1969. godine započeo je proces ostvarivanja društvenog dogovora o izgradnji novih društveno-ekonomskih i dohodovnih odnosa u odgoju i obrazovanju. To je istovremeno i proces izgradnje nove samoupravne organizacije za vođenje politike i financiranja odgoja i obrazovanja i nužan proces udruživanja odgojno-obrazovnih organizacija udruženog rada sa svrhom samoupravnog koordiniranja. U novoj organizaciji utjecaj udruženog rada i građana treba da je sve neposredniji.

Po novom sistemu obrazovne organizacije udruženog rada samostalno razmjenjuju svoj rad s radom radnika udruženog rada u ostalim oblastima. Samostalno utvrđene cijene obrazovnih usluga dogovarat će se po sistemu samoupravne komunikacije neposredno zainteresiranih stranaka i njihovih udruženja u okviru interesnih zajednica. Prema tome, funkcionalna povezanost radnih organizacija odgoja i obrazovanja u Sveučilištu omogućit će da se samoupravnim putem utvrde usklađeni jedinstveni kriteriji financiranja i vođenja politike razvoja odgojno-obrazovnih radnih organizacija i podizanja studentskog standarda.

Potrebna sredstva za redovnu djelatnost Sveučilišta.

Za redovnu djelatnost rektorata s predviđenom početnom organizacijom i sistematizacijom radnih mjesta, potrebna su slijedeća sredstva (godišnje):

a) Osobni dohoci radnika rektorata:

Naziv radnog mjesta	Mjesečni neto OD — dinara
1. Glavni tajnik, dipl. pravnik	4.200.—
2. Sekretarica rektora, daktilograf I kl. SSS	2.500.—
3. Šef računovodstva, dipl. ekonomist	3.800.—
4. Administrator analitičar — visoka sprema	3.600.—
5. Administrator evidentičar — SSS	2.400.—
6. Kurir — NSS	1.400.—
7. Čistačica — NKV	1.200.—
Ukupno neto mjesečno	19.100.—
Doprinosi 60 %	11.460.—
Svega mjesečno bruto	30.560.—

b) Materijalni troškovi i amortizacija 250.000.—

c) Funkcionalni troškovi

1. Funkcionalni dodaci rektora i dva prorektora	60.000.—
2. Dotacije za tiskanje skripta i udžbenika	50.000.—
3. Međunarodne veze i suradnje	40.000.—
4. Znanstveni rad na visokoškolskim ustanovama	300.000.—
5. Nagrade najboljim studentima	10.000.—
6. Pomoć Savezu studenata	30.000.—
7. Članarina, kotizacije i sl.	5.000.—
8. Ostali nepredviđeni troškovi	10.000.—
Svega funkcionalni rashodi	505.000.—
Troškovi Sveučilišta sveukupno: cca	1,121.720.—

VII ZAKLJUČAK

1. Razvoj visokog školstva na području Slavonije i Baranje započeo je 1960. godine radi podmirenja rastućih potreba privrede i društvenih djelatnosti za visokoškolskim kadrovima. Razvoj moderne tehnologije i sve veća specijalizacija svih djelatnosti stalno povećavaju potrebe za visokoškolskim kadrovima, a time i potrebe za otvaranjem novih visokoškolskih ustanova koje bi bile okrenute specifičnostima ove Regije.

Nedovoljna efikasnost dosadašnjih oblika udruživanja visokoškolskih ustanova (Sveučilište Zagreb, Zajednica viših škola, Zajednica visokoškolskih ustanova u Osijeku), sve više nameće potrebu da se visokoškolske ustanove u Osijeku i čitavoj makroregiji udruže u takvu zajednicu koja će u skladu s potrebama za visokoškolskim kadrovima efikasnije djelovati na razvoju mreže i modernijoj organizaciji visokoškolskih ustanova na području makroregije, koordinirati znanstveni i nastavni rad tih ustanova i obavljati poslove od zajedničkog interesa na racionalniji način.

Posebno je značajno da se u visokom školstvu makroregije smjelije i brže izvrši modernizacija znanstveno-nastavnog rada i reforma visokoškolskih ustanova, i to ne samo u smislu suvremenije koncepcije visokoškolske nastave.

ve, nego i u smislu brže provedbe Ustavnih amandmana u koliko se odnose na razvoj samoupravljanja i organizacije udruženog rada.

To su osnovni razlozi koji opravdavaju osnivanje novog sveučilišta u Osijeku.

2. Za normalno odvijanje djelatnosti Sveučilišta mogu se u kratkom roku osigurati nužni materijalni uvjeti (prostor i oprema) i neće biti većih teškoća da se za njegov rad osiguraju početna materijalna sredstva.

Za razliku od nekih drugih sveučilišta, osnivači Sveučilišta u Osijeku uz tri fakulteta bilo bi i više škole s područja makroregije. Osnivači samoupravnim sporazumom utvrđuju koje će djelatnosti i poslove prenijeti na Sveučilište.

3. Osnovni zadaci novog Sveučilišta predviđeni su Zakonom o visokom školstvu, no postoje i drugi važni zadaci koji proistječu iz specifične privredne i društveno-političke situacije Slavonije i Baranje i potreba koje upućuju visokoškolske ustanove na brži i usklađeniji razvoj i veću međusobnu suradnju.

Organizacija i upravljanje Sveučilištem predviđaju se prema posljednjem nacrtu Statuta Sveučilišta u Zagrebu i Rijeci s pozitivnim iskustvima u radu navedenih sveučilišta, prilagođeno specifičnim uvjetima Osijeka i slavonsko-baranjske makroregije.

4. Osnivanje Sveučilišta u Osijeku podržavaju zainteresirani faktori u Slavoniji i Baranji: Osnovna privredna komora u Osijeku, Skupština općine Osijek, Zajednica općina Slavonije i Baranje, Međuopćinska konferencija SSRNH za Slavoniju i Baranju i sve ostale društveno-političke organizacije na području makroregije.

Stoga je potrebno da se što prije dovrši postupak za njegovo osnivanje i time pridonese bržem društvenom i privrednom razvoju makroregije, SR Hrvatske i Jugoslavije.

VIII NACRT SAMOUPRAVNOG SPORAZUMA

Na temelju amandmana XXI i XXII na Ustav SFRJ, amandmana VI i VII na Ustav SR Hrvatske i člana 27. Zakona o visokom školstvu SR Hrvatske («Narodne novine» br. 34/71.) Ekonomski fakultet Osijek, Poljoprivredno-prehrambeno-tehnološki fakultet Osijek, Pravni fakultet Osijek, Stojarsko-brodograđevni fakultet (odjel) Slavonski Brod, (Pravni fakultet Osijek), Pedagoška akademija Osijek, Viša poljoprivredna škola Vinkovci, Viša ekonomska škola Vukovar i Viša komercijalna škola Slavonski Brod, sklapaju

SAMOUPRAVNI SPORAZUM o udruživanju i osnivanju Sveučilišta u Osijeku

I

1. Radi stvaranja što povoljnijih uvjeta za razvoj znanosti i nastave, za racionalniju organizaciju znanstvenog i nastavnog rada i obavljanje drugih poslova od zajedničkog interesa, kao i radi osiguranja odgovarajućeg materijalnog položaja, potpisnica ovog Sporazuma udružuju se i osnivaju: Sveučilište u Osijeku (u daljnjem tekstu: Sveučilište).

2. Sjedište Sveučilišta je u Osijeku.

II

1. Osnivači Sveučilišta su ove visokoškolske ustanove:

- Ekonomski fakultet u Osijeku,
- Poljoprivredno-prehrambeno-tehnološki fakultet u Osijeku,
- (Pravni fakultet u Osijeku),
- (Strojarski fakultet u Slavonskom Brodu),
- Poljoprivredni institut u Osijeku,
- Pedagoška akademija u Osijeku,
- Viša poljoprivredna škola u Vinkovcima,
- Viša ekonomska škola u Vukovaru,
- Viša komercijalna škola u Slavonskom Brodu

koje se ujedno udružuju u Sveučilište.

2. U Sveučilište se mogu udružiti i druge visokoškolske ustanove.

3. U Sveučilište se mogu udružiti i znanstveni instituti, jedinice i druge ustanove koje budu ispunjavale uvjete propisane Statutom Sveučilišta.

III

1. U cilju što uspješnijeg ostvarivanja zadataka iz točke I ovog Sporazuma, Sveučilište osigurava suradnju i koordinaciju rada svojih članova, naročito u:

— izradi jedinstvenog plana razvoja visokog školstva u funkciji društveno-političkog razvoja makroregije i osiguranju neophodnih materijalnih, organizacionih i kadrovskih pretpostavki za njegovu realizaciju,

— uspostavljanje bolje suradnje s drugim sveučilišnim centrima u SR Hrvatskoj u SFRJ, a posebno sa Sveučilištem u Zagrebu i Rijeci, te u poticanju suradnje visokoškolskih ustanova, članica Sveučilišta, sa srodnim ustanovama u drugim gradovima.

— koordinaciji znanstvenog i nastavnog rada u teoriji i praksi, te povezivanju Sveučilišta s privredom i društvenim službama u makroregiji,

— organizaciji i koordinaciji suradnje među svojim članovima u oblasti postdiplomskog studija,

— znanstveno-nastavnoj i stručnoj izdavačko-publicističkoj djelatnosti,

— racionalnijoj organizaciji onih znanstvenih i nastavnih djelatnosti koje se uspješno mogu izvoditi udruženim djelovanjem visokoškolskih i drugih ustanova te radnih ljudi u Sveučilištu,

— planiranju racionalnog korištenja radnih sposobnosti znanstvenih i nastavnih radnika i drugih radnih ljudi u Sveučilištu,

— ujednačavanju kriterija za izbor nastavnika i suradnika visokoškolskih ustanova,

— racionalnom korištenju opreme za znanstveno-istraživački rad i drugih sredstava koje društvena zajednica stavi na raspolaganje Sveučilištu i u njemu udruženim ustanovama,

— ujednačavanje uvjeta pod kojima se kandidati mogu upisivati na visokoškolski studij,

— ostvarivanje boljih uvjeta studiranja, života i društvene aktivnosti studenata,

— obavljanju i drugih poslova od zajedničkog interesa kada se time omogućava uspješno i racionalnije poslovanje i bolje zadovoljavanje društvenih potreba.

IV

1. Sveučilište je pravna osoba.
2. Grb Sveučilišta i njegov oblik utvrdit će se Statutom Sveučilišta.

V

1. Upravljanje Sveučilištem vrši se po načelima samoupravljanja.
2. Sveučilištem upravljaju znanstveni i nastavni radnici, studenti i ostali radni ljudi u Sveučilištu i u ustanovama udruženim u Sveučilište, te predstavnici društvene zajednice preko organa samoupravljanja i na način utvrđen Statutom Sveučilišta.
3. Statutom Sveučilišta utvrdit će se koja samoupravna prava udruženi članovi prenose u Sveučilište.

VI

1. Organi upravljanja Sveučilišta jesu:
 - Sveučilišna skupština
 - Sveučilišni savjet
 - Znanstveno-nastavno vijećeRektor i prorektori kao inokosni zvršni organ.
2. Brojčani sastav, nači nizbora i trajanja mandata članova organa upravljanja i drugih organa Sveučilišta utvrđuju se Statutom Sveučilišta, a njihov privremeni brojčani sastav utvrđen je ovim Sporazumom.
3. Organi upravljanja mogu osnivati svoje komisije i odbore.
4. Za izvršavanje posebnih zadataka u vezi s usklađivanjem i unapređivanjem znanstvenog i nastavnog rada, Sveučilište može osnivati znanstvene zajednice ili radne grupe međusobno srodnih i povezanih znanstvenih disciplina.
5. Za izvršavanje svojih zadataka Sveučilište može osnivati i institute, zajedničke katedre i međufakultetske studije.

VII

1. Sveučilišna skupština je najviši organ Sveučilišta.
2. Sveučilišna skupština:
 - razmatra najvažnija pitanja života i djelovanja Sveučilišta i u vezi s tim donosi odgovarajuće odluke, zaključke i preporuke,
 - donosi Statut Sveučilišta,
 - utvrđuje perspektivni plan razvoja Sveučilišta,
 - utvrđuje opće smjernice za rad organa Sveučilišta i raspravlja o njihovom radu,
 - bira rektora i prorektore Sveučilišta,
 - vrši i sve druge poslove koji joj budu stavljeni u nadležnost statutom Sveučilišta.

3. Sveučilišnu skupštinu sačinjavaju članovi koje biraju, odnosno delegiraju visokoškolske ustanove udružene u Sveučilište, te predstavnici društvene zajednice.

4. Svaka visokoškolska ustanova, koja se udružuje u Sveučilište, bez obzira na broj članova radne zajednice i broj zaposlenih studenata, bira, odnosno delegira u Sveučilišnu skupštinu po 12 članova, od taga 4 člana iz redova studenata.

5. Rektor i prorektori su po položaju članovi Skupštine.

6. Ustanove i organizacije udruženog rada, koje na određeni način učestvuju u radu Sveučilišta, a nisu udružene u Sveučilište, delegiraju u Sveučilišnu skupštinu po jednog člana radne zajednice.

7. Kao predstavnik društvene zajednice, Sabor SR Hrvatske imenuje u Sveučilišnu skupštinu 5 članova, Skupština Općine Osijek 3 člana, skupštine općina Slavonski Brod, Vinkovci i Vukovar po 1 člana.

8. Studentski centar Osijek imenuje 1 člana.

9. Članovi Skupštine biraju se, odnosno delegiraju na vrijeme od dvije godine.

10. Skupština se sastaje po potrebi, a najmanje jedanput godišnje.

VIII

1. Do izbora organa upravljanja, koji će se utvrditi Statutom Sveučilišta, Sveučilištem upravljaju kolegijalni organi iz glave VI ovog Sporazuma, rektor i prorektori izabrani na prvoj skupštini i to kolegijalni organi u niže navedenom privremenom brojčanom sastavu:

— Sveučilišna skupština u sastavu navedenom u glavi VII ovog Sporazuma,

— Sveučilišni savjet u sastavu: četiri predstavnika članova radne zajednice osnivača i dva studenta svakog osnivača.

2. Na prvoj sjednici Sveučilišne skupštine donosi se Statut Sveučilišta, biraju se: predsjedništvo Skupštine s predsjednikom na čelu i radna tijela Skupštine, te rektor i prorektori sve nanačin i po postupku što ga utvrđuje Sveučilišna skupština posebnom odlukom. Prvu sjednicu Sveučilišne skupštine saziva predsjednik Odbora za pripremu osnivanja sveučilišta u Osijeku.

3. Na prvoj sjednici Skupštine raspisat će se izbori za kolegijalne organe Sveučilišta, u skladu s odredbama ovog Sporazuma, odnosno Statuta Sveučilišta.

IX

1. Sveučilišni savjet

— brine se o izvršavanju zadataka Skupštine,

— utvrđuje prijedlog Statuta Sveučilišta,

— utvrđuje prijedlog perspektivnog plana razvoja Sveučilišta,

— bira glavnog tajnika Sveučilišta,

— donosi financijski plan i završni račun Sveučilišta,

— utvrđuje visinu naknade rektoru i prorektorima,

— razmatra sva važnija pitanja koja se odnose na unapređenje znanstvenog i nastavnog rada Sveučilišta i daje s tim u vezi prijedlog Skupštini,

— razmatra i raspravlja o svim pitanjima, koja se tiču organizacije i razvitka Sveučilišta.

2. Znanstveno-nastavno vijeće

Zadaci znanstveno-nastavnog vijeća, broj članova kao i način njihovog izbora utvrdit će se Statutom Sveučilišta.

X

1. Sveučilište ima rektora i dva prorektora, od kojih je jedan student.
2. Rektor predstavlja Sveučilište i brine se o izvršavanju odluka.
3. U odsutnosti rektora zamjenjuje ga prorektor — nastavnik.
4. Rektor i prorektorima pripada naknada za obavljanje njihovih funkcija.

XI

1. Statut Sveučilišta donosi Sveučilišna skupština na prvoj sjednici.
2. Statutom Sveučilišta, pobliže će se u skladu s ovim sporazumom, utvrditi zadaci Sveučilišta, djelokrug organa upravljanja, kolegijalnih — izvršnih i inokosnih organa, njihova struktura, način izbora i opoziva, brojčani sastav, prava i obaveze članova udruženih u Sveučilištu i druga pitanja od interesa za Sveučilište.

XII

1. Financiranje Sveučilišta vršit će se prema odredbama Zakona o financiranju u SR Hrvatskoj (Narodne novine br. 49/69., 13/71. i 48/71.).

XIII

1. Ovaj Samoupravni sporazum stupa na snagu onog dana kada ga potpišu ovlaštene predstavnici osnivača Sveučilišta u Osijeku, odnosno danom davanja suglasnosti Sabora SR Hrvatske.

2. Konstituiranjem Sveučilišta u Osijeku, članovima osnivačima prestaje članstvo Sveučilišta u Zagrebu i Zajednici viših škola SRH.

3. Ovaj Samoupravni sporazum izrađen je u istovjetnih primjeraka, od kojih po jedan primjerak pripada svakom članu osnivaču, a ostale primjerke zadržava Sveučilište u Osijeku za svoje potrebe.

U Osijeku, 197.....

Ekonomski fakultet Osijek

DEKAN:

PREDSJEDNIK SAVJETA:

.....

.....

Poljoprivredno-prahrambeno-tehnološki fakultet Osijek

DEKAN:

PREDSJEDNIK SAVJETA:

.....

.....

i t. d.

KORIŠTENA LITERATURA

1. Zakon o visokom školstvu SR Hrvatske, »Narodne novine« br. 34/1971.
2. Th. Mayer-Malö, Srednjoevropski univerzitet u krizi, Univerzitet danas br. 9—10/1971.
3. I. Žuvela, Prvi rezultati reforme visokoškolskog obrazovanja u Jugoslaviji Univerzitet danas broj 5—6/1963.
4. Prijedlog statuta Sveučilišta u Zagrebu, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb 1972.
5. Prvo desetljeće djelovanja 1961 — 1971., Ekonomski fakultet, Ekonomski institut, Poljoprivredno-prehrambeno-tehnološki fakultet, Pedagoška akademija, Viša stomatološka škola, Studentski centar Osijek 1971.
6. Društveni plan razvoja općine Osijek za razdoblje od 1971. — 1975. godine, Osijek 1973.
7. Samoupravno osnivanje Sveučilišta u Rijeci, Rijeka 1972.
8. Dr. Predrag Vranicki, Koncept daljnje reforme Sveučilišta, Zagreb 1973.
9. Dokumentacija u vezi osnivanja Sveučilišta u Splitu, Split 1972.
10. Osnovne karakteristike i problematika dosadašnjeg i budućeg razvoja Slavonsko-baranjske regije, Osnovna privredna komora Osijek, Osijek 1973.
11. Aktualna problematika poslovanja privrede Slavonije i Baranje u 1972. i 1973. godini, Osnovna privredna komora Osijek, Osijek 1973.
12. Potrebe razvoja visokoškolskih ustanova u Slavoniji i Baranji, Zavod za prosvjetu Osijek 1972.
13. Analiza poslovanja privrede Slavonije i Baranje u 1971. godini, Osnovna privredna komora Osijek, Osijek 1972.
13. Statistički godišnjak Jugoslavije 1972., Savezni zavod za statistiku
15. Bilten br. 738/72., Savezni zavod za statistiku
16. Dokumentacija br. 107/71. i br. 134/72. Republički zavod za statistiku SRH
17. Izvještaji visokoškolskih ustanova, materijali Zavoda za prosvjetu Osijek i Zavoda za statistiku općine Osijek.

S A D R Ž A J

	Strana
I U V O D — — — — — — — — —	3
II DRUSTVENE POTREBE OSNIVANJA SVEUČILIŠTA	5
III POSTOJEĆE VISOKOŠKOLSKE I ZNANSTVENE US- TANOVE U MAKROREGIJI — — — — —	15
a) Fakultetski studij — — — — —	15
b) Više škole — — — — —	22
c) Studentški standard — — — — —	30
d) Znanstveni instituti, zavodi i razvojni centri — —	31
e) Ostale ustanove značajne za osnivanje i razvoj budu- ćeg Sveučilišta — — — — —	33
IV SREDNJOROČNI I DUGOROČNI PLAN RAZVOJA VI- SOKOG ŠKOLSTVA SLAVONSKO - BARANJSKE MA- KROREGIJE — — — — —	34
V POTREBA OSNIVANJA I ZADACI SVEUČILIŠTA U OSIJEKU — — — — —	36
VI PRIJEDLOG ORGANIZACIJE SVEUČILIŠTA — —	38
VII ZAKLJUČAK — — — — —	46
VIII NACRT SAMOUPRAVNOG SPORAZUMA O OSNIVA- NJU SVEUČILIŠTA U OSIJEKU — — — —	47
KORIŠTENA LITERATURA — — — — —	53